

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Żuromin 2022

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

Wstęp.....	6
1. Sfera społeczna	7
1.1 Demografia.....	7
1.1.1. Stan ludności.....	7
1.1.2. Gęstość zaludnienia	10
1.1.3. Ekonomiczne grupy wiekowe.....	11
1.1.4. Przyrost naturalny	16
1.1.5. Migracje społeczeństwa	19
1.2 Edukacja	21
1.2.1. Przedszkola	22
1.2.2. Szkoła podstawowa.....	23
1.2.3. Współczynnik skolaryzacji brutto.....	25
1.2.4. Egzamin ósmoklasisty	26
1.2.5. Projekt „Żuromińska kuźnia kompetencji i umiejętności”	27
1.2.6. Szkoły ponadpodstawowe.....	28
1.3 Pomoc społeczna.....	28
1.4 Ochrona zdrowia	45
1.5 Gospodarka mieszkaniowa.....	47
1.6 Bezpieczeństwo publiczne.....	50
1.7 Kultura, sport i rekreacja.....	53
1.7.1. Kultura	53
1.7.2. Sport.....	55
1.7.3. Rekreacja.....	56
1.8 Aktywność społeczna.....	57
1.8.1. Frekwencja wyborcza	57

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

1.8.2. Organizacje pozarządowe	59
1.9 Finanse i administracja.....	61
1.9.1. Finanse	61
1.9.2. Administracja	68
1.10 Analiza SWOT sfery społecznej	69
2. Sfera gospodarcza	71
2.1. Potencjał gospodarczy	71
2.1.1. Współpraca samorządowa	71
2.1.2. Dochody własne.....	71
2.1.3. Atrakcyjność środowiska naturalnego	73
2.2 Przedsiębiorczość	74
2.3 Rynek pracy.....	79
2.2. Analiza SWOT sfery gospodarczej.....	85
3. Sfera przestrzenna	87
3.1. Położenie administracyjne i geograficzne	87
3.2. Uwarunkowania przestrzenne	89
3.3. Infrastruktura techniczna	95
3.3.1. Wodociągi i kanalizacja	95
3.3.2. Infrastruktura gazowa	98
3.3.3. Infrastruktura ciepłownicza	99
3.3.4. Odpady komunalne	100
3.3.5. Transport i komunikacja	100
3.4. Środowisko naturalne.....	102
3.4.1. Jakość i ochrona powietrza	102
3.4.2. Hałas	103
3.4.3. Zagrożenie powodziowe	103
3.4.5. Stan wód.....	104

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

3.4.6. Złoża kopalin	104
3.4.7. Osuwiska.....	104
3.4.8. Stan gleb.....	105
3.5. Analiza SWOT sfery przestrzennej.....	105
Spis tabel.....	108
Spis wykresów	111
Spis map.....	111

Wstęp

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, podmiot opracowujący strategię rozwoju ma obowiązek sporządzenia kompleksowej i pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.

Diagnoza wskazuje najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy. Ponadto, określa bariery i szanse wynikające ze wspomnianych uwarunkowań, a także wyznacza potencjał gminy.

Diagnoza została przygotowana zarówno w ujęciu dynamicznym, jak i porównawczym. Przeprowadzono analizę trendów społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w Gminie i Mieście oraz jej otoczeniu w ostatnich latach (okres badawczy obejmował lata 2016-2020, a tam gdzie to możliwe również 2021 i 2022). Ponadto, zastosowano porównania, które pozwoliły ukazać Gminę i Miasto w szerszym kontekście. Za grupę porównawczą przyjęto powiat żuromiński, województwo mazowieckie oraz Polskę.

Opracowanie przygotowano na podstawie danych pochodzących ze źródeł wtórnych, czyli materiałów i danych Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: GUS), zebranych w ramach Banku danych Lokalnych (dalej: BDL) oraz danych własnych Gminy i Miasta Żuromin (w tym dokumentów, planów oraz programów gminnych).

Diagnoza swym zakresem obejmuje:

- Sferę społeczną, w tym: analizę procesów demograficznych, sektora edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, zasobów mieszkaniowych i innych;
- Sferę gospodarczą, w tym: analizę przedsiębiorczości i rynku pracy;
- Sferę przestrzenną, w tym: charakterystyka położenia, infrastruktury technicznej oraz najważniejszych aspektów środowiska przyrodniczego.

1. Sfera społeczna

1.1 Demografia

1.1.1. Stan ludności

Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Żuromin na koniec 2021 roku wynosiła 14 024 osób, w tym na obszarze miejskim zamieszkiwało 8685 osób, a na obszarze wiejskim 5339 osób. Natomiast według podziału na płeć liczba mężczyzn wynosiła 6856, a liczba kobiet 7168 osób, co oznacza, że współczynnik feminizacji (relacja liczby kobiet do liczby mężczyzn pomnożona przez 100) miał wartość 105. Był on zatem wyższy niż w powiecie żuromińskim (102) oraz na obszarze wiejskim (99), a niższy w porównaniu do obszaru miejskiego (108), województwa mazowieckiego (109) oraz kraju (107). Warto zaznaczyć, że przewaga liczby kobiet jest najbardziej zauważalna w najstarszej grupie wiekowej, w Gminie i Mieście Żuromin wśród osób powyżej 70 roku życia liczba kobiet jest wyższa o około 100 osób w porównaniu do liczby mężczyzn. Największy wpływ na to ma większa umieralność, a co za tym idzie krótsze życie mężczyzn.

Tabela przedstawia dane dotyczące stanu ludności według płci oraz w podziale na obszar miejski i wiejski w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 1. Stan ludności według płci w podziale na obszar miejski i wiejski w latach 2016-2017

	STAN LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	14 588	14 511	14 458	14 304	14 189	14 024
Żuromin - obszar miejski	8 958	8 941	8 901	8 816	8 756	8 685
Żuromin - obszar wiejski	5 630	5 570	5 557	5 488	5 433	5 339
	mężczyźni					
Gmina i Miasto Żuromin	7 145	7 093	7 078	6 991	6 926	6 856
Żuromin - obszar miejski	4 339	4 317	4 302	4 249	4 211	4 176
Żuromin - obszar wiejski	2 806	2 776	2 776	2 742	2 715	2 680
	kobiety					
Gmina i Miasto Żuromin	7 443	7 418	7 380	7 313	7 263	7 168
Żuromin - obszar miejski	4 619	4 624	4 599	4 567	4 545	4 509
Żuromin - obszar wiejski	2 824	2 794	2 781	2 746	2 718	2 659

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Liczba ludności w Gminie i Mieście Żuromin systematycznie spada, co należy uznać za negatywne zjawisko. Jest to zauważalne zarówno na obszarze miejskim, jak

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

i wiejskim. Podobnie sytuacja wygląda w powiecie żuromińskim oraz w kraju. Natomiast odwrotne zjawisko występuje w województwie mazowieckim, gdzie w badanym okresie liczba mieszkańców zanotowała wzrost (jedynie w 2021 r. widoczny jest spadek, jednakże wartość ta jest dużo wyższa niż w 2016 r.)

Tabela przedstawia stan ludności w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju w okresie 2016-2021.

Tabela 2. Stan ludności w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	STAN LUDNOŚCI – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	14 588	14 511	14 458	14 304	14 189	14 024
Żuromin - obszar miejski	8 958	8 941	8 901	8 816	8 756	8 685
Żuromin - obszar wiejski	5 630	5 570	5 557	5 488	5 433	5 339
powiat żuromiński	39 586	39 263	38 944	38 515	38 202	37 736
województwo mazowieckie	5 365 898	5 384 617	5 403 412	5 423 168	5 425 028	5 419 721
Polska	38 432 992	38 433 558	38 411 148	38 382 576	38 265 013	38 080 411

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Zgodnie z Prognozą ludności gmin na lata 2017-2030 sporządzoną przez GUS (dalej: Prognoza GUS) w Gminie i Mieście Żuromin nadal będzie następował spadek liczby ludności. Co istotne, rzeczywiste wartości są niższe niż te założone w Prognozie. Należy ocenić to negatywnie.

1.1.2. Gęstość zaludnienia

W Gminie i Mieście Żuromin nastąpił spadek gęstości zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km² powierzchni ogólnej danego obszaru, przykładowo gminy), co miało związek ze znacznym zmniejszeniem liczby ludności w badanym okresie.

Tabela przedstawia, jak wskaźnik gęstości zaludnienia prezentował się w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju w latach 2016-2021.

Tabela 3. Gęstość zaludnienia w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	110	109	109	108	107	106
Żuromin-obszar miejski	801	800	796	789	783	777
Żuromin-obszar wiejski	46	46	46	45	45	44
powiat żuromiński	49	49	48	48	47	47
województwo mazowieckie	151	151	152	153	153	152
Polska	123	123	123	123	122	122

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Analiza danych wykazała, że tylko na poziomie województwa mazowieckiego wystąpił wzrost wartości wskaźnika gęstości zaludnienia (co prawda zmalał on w 2021 r., ale wciąż jest wyższy niż w 2016 r.), co ma oczywiście związek ze wzrostem liczby ludności na wspomnianym szczeblu terytorialnym. Największy spadek zauważalny jest na obszarze miejskim Żuromina.

1.1.3. Ekonomiczne grupy wiekowe

Jedną z najważniejszych kwestii w procesie analizy sytuacji demograficznej jednostki samorządowej stanowi podział ludności według tzw. ekonomicznych grup wiekowych. Wyróżnia się następujące grupy:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym – osoby w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym – mężczyźni w wieku od 16 do 64 lat oraz kobiety w wieku od 18 do 59 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym – mężczyźni w wieku od 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Kolejne tabele prezentują, jak wskaźnik ekonomicznych grup wiekowych przedstawiał się w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju w lata 2016-2021.

Analiza danych dotyczących liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym wykazała, że jedynie na poziomie województwa oraz kraju nastąpił wzrost. Natomiast w pozostałych badanych jednostkach, w tym w Gminie i Mieście Żuromin zanotowano spadek. Zgodnie z Prognozą GUS liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie i Mieście będzie systematycznie maleć.

Tabela 4. Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	OSOBY W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	2 637	2 597	2 587	2 531	2 478	2 442
Żuromin - obszar miejski	1 527	1 534	1 526	1 496	1 486	1 482
Żuromin - obszar wiejski	1 110	1 063	1 061	1 035	992	960
powiat żuromiński	7 418	7 277	7 159	7 016	6 878	6 777

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	OSOBY W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	ogółem					
województwo mazowieckie	1 004 436	1 017 531	1 029 237	1 041 550	1 050 305	1 056 500
Polska	6 895 878	6 920 652	6 935 523	6 948 706	6 953 639	6 938 395
	mężczyźni					
Gmina i Miasto Żuromin	1 360	1 342	1 342	1 303	1 282	1 269
Żuromin - obszar miejski	795	799	789	772	765	765
Żuromin - obszar wiejski	565	543	553	531	517	504
powiat żuromiński	3 784	3 701	3 632	3 568	3 493	3 440
województwo mazowieckie	515 175	522 093	528 256	534 719	539 219	542 280
Polska	3 538 551	3 551 497	3 559 842	3 566 972	3 569 348	3 561 585
	kobiety					
Gmina i Miasto Żuromin	1 277	1 255	1 245	1 228	1 196	1 173
Żuromin - obszar miejski	732	735	737	724	721	717
Żuromin - obszar wiejski	545	520	508	504	475	456
powiat żuromiński	3 634	3 576	3 527	3 448	3 385	3 337
województwo mazowieckie	489 261	495 438	500 981	506 831	511 086	514 220
Polska	3 357 327	3 369 155	3 375 681	3 381 734	3 384 291	3 376 810

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Z kolei analiza danych dotyczących liczby ludności w wieku produkcyjnym ukazała, że na każdym badanym poziomie, w tym także w Gminie i Mieście Żuromin,

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

nastąpił spadek, co należy uznać za negatywną sytuację. Zgodnie z Prognozą GUS liczba ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście będzie się stale zmniejszać.

Tabela 5. Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	OSOBY W WIEKU PRODUKCYJNYM – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	9 239	9 153	9 030	8 874	8 733	8 514
Żuromin - obszar miejski	5 834	5 747	5 647	5 531	5 411	5 269
Żuromin - obszar wiejski	3 405	3 406	3 383	3 343	3 322	3 245
powiat żuromiński	24 400	24 126	23 879	23 503	23 250	22 808
województwo mazowieckie	3 258 614	3 235 640	3 216 208	3 198 473	3 177 362	3 160 103
Polska	23 767 614	23 517 643	23 269 725	23 025 927	22 771 440	22 527 338
	mężczyźni					
Gmina i Miasto Żuromin	4 940	4 887	4 835	4 756	4 677	4 569
Żuromin - obszar miejski	3 062	3 012	2 976	2 916	2 866	2 798
Żuromin - obszar wiejski	1 878	1 875	1 859	1 840	1 811	1 771
powiat żuromiński	13 241	13 093	12 983	12 810	12 674	12 433
województwo mazowieckie	1 705 063	1 694 578	1 684 672	1 674 393	1 660 614	1 648 032
Polska	12 584 291	12 470 748	12 352 960	12 231 436	12 087 733	11 941 838
	kobiety					
Gmina i Miasto Żuromin	4 299	4 266	4 195	4 118	4 056	3 945

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	OSOBY W WIEKU PRODUKCYJNYM – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Żuromin - obszar miejski	2 772	2 735	2 671	2 615	2 545	2 471
Żuromin - obszar wiejski	1 527	1 531	1 524	1 503	1 511	1 474
powiat żuromiński	11 159	11 033	10 896	10 693	10 576	10 375
województwo mazowieckie	1 553 551	1 541 062	1 531 536	1 524 080	1 516 748	1 512 071
Polska	11 183 323	11 046 895	10 916 765	10 794 491	10 683 707	10 585 500

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Natomiast na podstawie analizy danych dotyczących liczby ludności w wieku poprodukcyjnym ustalono, że na każdym badanym poziomie wystąpił wzrost (należy podkreślić, że na obszarze wiejskim Żuromina jest to niewielki wzrost, zaledwie 19 osób). Co istotne liczba osób w wieku poprodukcyjnym przeważa nad liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym, co jest zjawiskiem negatywnym. Zgodnie z Prognozą GUS liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin będzie w dalszym ciągu rosnać.

Tabela 6. Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	OSOBY W WIEKU POPRODUKCYJNYM – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	2 712	2 761	2 841	2 899	2 978	3 068
Żuromin - obszar miejski	1 597	1 660	1 728	1 789	1 859	1 934
Żuromin - obszar wiejski	1 115	1 101	1 113	1 110	1 119	1 134
powiat żuromiński	7 768	7 860	7 906	7 996	8 074	8 151

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	OSOBY W WIEKU POPRODUKCYJNYM – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
województwo mazowieckie	1 102 848	1 131 446	1 157 967	1 183 145	1 197 361	1 203 118
Polska	7 769 500	7 995 263	8 205 900	8 407 943	8 539 934	8 614 678
	mężczyźni					
Gmina i Miasto Żuromin	845	864	901	932	967	1 018
Żuromin - obszar miejski	482	506	537	561	580	613
Żuromin - obszar wiejski	363	358	364	371	387	405
powiat żuromiński	2 509	2 557	2 602	2 635	2 684	2 773
województwo mazowieckie	346 672	359 503	372 508	385 911	395 839	402 160
Polska	2 470 324	2 570 930	2 669 084	2 768 644	2 845 160	2 902 657
	kobiety					
Gmina i Miasto Żuromin	1 867	1 897	1 940	1 967	2 011	2 050
Żuromin - obszar miejski	1 115	1 154	1 191	1 228	1 279	1 321
Żuromin - obszar wiejski	752	743	749	739	732	729
powiat żuromiński	5 259	5 303	5 304	5 361	5 390	5 378
województwo mazowieckie	756 176	771 943	785 459	797 234	801 522	800 958
Polska	5 299 176	5 424 333	5 536 816	5 639 299	5 694 774	5 712 021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Podsumowując, całkowita analiza danych dotyczących podziału ludności według ekonomicznych grup wiekowych wykazała, że na każdym poziomie, w tym również w Gminie i Mieście Żuromin występuje trend starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to ma

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

negatywny wpływ na sytuację społeczną, ale także gospodarczą jednostek samorządowych, ponieważ oddziałują na wzrost kosztów związanych z opieką zdrowotną czy pomocą społeczną. Istotne jest zatem podjęcie działań zmierzających ku poprawie powyższej sytuacji, a także ukierunkowanych na osoby w wieku poprodukcyjnym.

1.1.4. Przyrost naturalny

W procesie analizy sytuacji demograficznej kluczowe znaczenie ma również wskaźnik przyrostu naturalnego, który stanowi różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie. W przypadku, gdy liczba urodzeń w badanym okresie przewyższa liczbę zgonów mamy do czynienia z dodatnim przyrostem naturalnym (wartości powyżej 0), natomiast gdy liczba zgonów jest wyższa niż liczba urodzeń mamy do czynienia z ujemnym przyrostem naturalnym (wartości poniżej 0).

Tabela przedstawia wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do obszaru miejskiego i wiejskiego w latach 2016-2021.

Tabela 7. Przyrost naturalny w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego i obszaru wiejskiego w latach 2016-2021

	PRZYROST NATURALNY					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	urodzenia żywe ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	139	120	139	127	123	119
Żuromin - obszar miejski	82	71	94	81	77	75
Żuromin - obszar wiejski	57	49	45	46	46	44
	zgony ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	140	149	157	157	192	178

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	PRZYROST NATURALNY					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Żuromin - obszar miejski	77	82	88	86	118	104
Żuromin - obszar wiejski	63	67	69	71	74	74
	przyrost naturalny ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	-1	-29	-18	-30	-69	-59
Żuromin - obszar miejski	5	-11	6	-5	-41	-29
Żuromin - obszar wiejski	-6	-18	-24	-25	-28	-30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Analiza powyższych danych wykazała, że w Gminie i Mieście Żuromin w badanym okresie zmalała liczba urodzeń, co było bardziej zauważalne na obszarach wiejskich. Natomiast liczba zgonów wzrosła, największa wartość miała miejsce w 2020 r., na co wpływ zapewne miała wzmożona umieralność w wyniku pandemii koronawirusa. W związku z tym wartość przyrostu naturalnego w 2021 r. wyniosła -59, co jest negatywnym zjawiskiem. Zgodnie z Prognozą GUS liczba urodzeń ma wciąż maleć, natomiast w liczbie zgonów założono niewielkie wahania, co w zasadzie potwierdzają dane za lata 2017-2019, ponieważ w latach 2020 i 2021 obraz ten został zaburzony przez skutki pandemii, trudno zatem jednoznacznie ocenić, jak zmieni się to w następnych latach.

Zgodnie z Prognozą GUS w Gminie i Mieście Żuromin do 2030 r. ma występować ujemny przyrost naturalny, co stanowi negatywną sytuację.

Kolejna tabela prezentuje, jak w Gminie i Mieście Żuromin przedstawia się wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności w porównaniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju w latach 2016-2021.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	urodzenia żywe na 1000 ludności					
Gmina i Miasto Żuromin	9,51	8,25	9,59	8,82	8,63	8,46
Żuromin - obszar miejski	9,12	7,94	10,52	9,13	8,75	8,64
Żuromin - obszar wiejski	10,12	8,74	8,08	8,32	8,43	8,17
powiat żuromiński	9,90	9,39	10,05	9,18	8,14	8,65
województwo mazowieckie	11,12	11,51	11,22	11,01	10,45	9,95
Polska	9,95	10,46	10,11	9,77	9,26	8,69
	zgony na 1000 ludności					
Gmina i Miasto Żuromin	9,58	10,24	10,83	10,91	13,47	12,66
Żuromin - obszar miejski	8,57	9,18	9,85	9,70	13,41	11,98
Żuromin - obszar wiejski	11,19	11,95	12,39	12,84	13,57	13,74
powiat żuromiński	11,31	11,80	13,09	12,20	13,96	14,22
województwo mazowieckie	10,24	10,65	10,89	10,66	12,44	13,56
Polska	10,10	10,48	10,78	10,67	12,45	13,61
	przyrost naturalny na 1000 ludności					
Gmina i Miasto Żuromin	-0,07	-1,99	-1,24	-2,08	-4,84	-4,19
Żuromin - obszar miejski	0,56	-1,23	0,67	-0,56	-4,66	-3,34
Żuromin - obszar wiejski	-1,07	-3,21	-4,31	-4,52	-5,13	-5,57
powiat żuromiński	-1,41	-2,41	-3,04	-3,02	-5,82	-5,57
województwo mazowieckie	0,88	0,86	0,33	0,35	-1,99	-3,61

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

	PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91	-3,18	-4,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Analiza danych dotyczących przyrostu naturalnego na 1000 ludności wykazała, że w Gminie i Mieście Żuromin osiągnięte wartości w każdym badanym roku były poniżej 0. Podobnie sytuacja wyglądała na obszarach wiejskich i miejskich gminy oraz w powiecie i kraju. Jedynie na poziomie województwa mazowieckiego do 2019 r. występował dodatni przyrost naturalny, a w latach 2020 i 2021 ujemny, na co wpływ zapewne miała zwiększona umieralność wywołana pandemią koronawirusa.

1.1.5. Migracje społeczeństwa

Procesy migracyjne odgrywają dużą rolę w procesach demograficznych gmin, zwłaszcza, że w większości przypadków dotyczą osób młodych z dobrym wykształceniem, a także wysokimi kwalifikacjami zawodowymi. Istotne jest zatem, by gminy podejmowały działania, które zwiększą ich atrakcyjność osadniczą.

Tabela przedstawia saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2016-2021. Warto podkreślić, że statystyki dotyczące migracji nie muszą odzwierciedlać stanu rzeczywistego, ponieważ w wielu przypadkach osoby, które zmieniają miejsce zamieszkania, nie zmieniają jednocześnie oficjalnego miejsca zameldowania, a więc ich migracja nie ma wpływu na statystyki.

Tabela 9. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	SALDO MIGRACJI					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
saldo migracji ogółem	-58	-51	-69	-100	-49	-103
saldo migracji ogółem na 1000 ludności	-4,0	-3,5	-4,8	-6,9	-3,4	-7,3
saldo migracji wewnętrznych	-61	-46	-67	-95	-46	-95
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	-4,2	-3,2	-4,6	-6,6	-3,2	-6,8
saldo migracji zagranicznych	3	-5	-2	-5	-3	-8
saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	0,21	-0,34	-0,14	-0,35	-0,21	-0,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Analiza danych na temat salda migracji wykazała, że w każdym badanym roku poszczególne liczby osiągały wartość poniżej 0. Co istotne w latach 2019 oraz 2021 wynosiły one około -100, co jest bardzo negatywną sytuacją i konieczne są działania w kierunku przyciągnięcia nowych mieszkańców, ale również zatrzymania obecnych.

Tabela przedstawia liczbę zameldowań oraz wymeldowań w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 10. Stan zameldowań i wymeldowań w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	STAN ZAMELDOWAŃ I WYMELDOWAŃ Z GMINY I MIASTA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania ogółem	142	168	166	119	130	119
zameldowania z miast	39	40	81	35	29	32
zameldowania ze wsi	98	126	85	83	99	86
zameldowania z zagranicy	5	2	0	1	2	1
wymeldowania ogółem	200	219	235	219	179	222
wymeldowania do miast	121	129	122	129	104	117
wymeldowania na wieś	77	83	111	84	70	96
wymeldowania za granicę	2	7	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:25.08.2022).

Analiza danych dotyczących liczby zameldowań oraz wymeldowań w Gminie i Mieście Żuromin ukazała, że w badanym okresie wzrosła liczba wymeldowań, natomiast od 2019 r. spadła liczba zameldowań. W przypadku zameldowań większa liczba osób przybyła z innej wsi niż z miasta, podobnie sytuacja wygląda w przypadku wymeldowań – więcej osób wyprowadziło się na obszary wiejskie niż do miast.

1.2 Edukacja

Jednym z istotniejszych zadań gminy jest realizacja zadań oświatowych. Do kompetencji gmin w tym zakresie, zgodnie z ustawą Prawo oświatowe, należy przede wszystkim zakładanie i prowadzenie:

- Publicznych przedszkoli (włącznie z przedszkolami z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi),

- Przedszkoli integracyjnych i specjalnych,
- Innych form wychowania przedszkolnego,
- Szkół podstawowych (włącznie ze szkołami z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi),
- Szkół podstawowych integracyjnych.

1.2.1. Przedszkola

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin funkcjonują 2 przedszkola miejskie, 11 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz 1 publiczny punkt przedszkolny. Ponadto działają 2 niepubliczne punkty przedszkolne oraz niepubliczne przedszkole.

Na obszarze Miasta Żuromin działają 2 przedszkola miejskie – Samorządowe Przedszkole Nr 1 w Żurominie oraz Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Żurominie, 5 oddziałów przedszkolnych przy Szkole Podstawowej Nr 2, 1 oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Żurominie, Niepubliczne Przedszkole „Bajkowa Kraina” oraz 2 niepubliczne punkty przedszkolne – Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Jaś i Małgosia” i Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Logosensuś”.

Na obszarze wiejskim zlokalizowany jest Punkt Przedszkolny w Poniatowie (zawieszony od dnia 2022 r. ze względu na brak dzieci) oraz 5 oddziałów przy szkołach wiejskich – w Raczynach, w Będziminie, w Poniatowie, w Kliczewie Dużym i w Chamsku.

W tabeli przedstawiono stan przedszkoli funkcjonujących w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2020.

Tabela 11. Opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2020

	OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM				
	2016	2017	2018	2019	2020
liczba przedszkoli	2	2	3	3	3
liczba oddziałów przedszkolnych	5	6	6	10	11
liczba punktów przedszkolnych	6	5	4	3	3
liczba dzieci w przedszkolach	265	264	287	287	275
liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych	67	70	91	99	173
liczba dzieci w punktach przedszkolnych	108	91	89	43	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:29.08.2022).

W analizowanym okresie wzrosła liczba przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, natomiast zmalała liczba punktów przedszkolnych.

1.2.2. Szkoła podstawowa

Szkoła Podstawowa jest powszechna i obowiązkowa. Zgodnie z reformą oświatową obowiązującą od 2017 r. obowiązek szkolny obejmuje dzieci między siódmym a piętnastym rokiem życia. Jednak istnieje możliwość przyjęcia do szkoły pod określonymi warunkami dzieci sześciolletnich, co nastąpić może na wniosek rodziców.

Dzieci mają zagwarantowane prawo dostępu do publicznej szkoły podstawowej, które realizowane jest poprzez tzw. rejonizację, czyli wyznaczanie obwodów szkolnych.

Gminy posiadają także obowiązek zorganizowania bezpłatnego dowozu dzieci do szkoły lub opłacenia transportu publicznego w sytuacji, gdy uczeń mieszka w odległości od miejsca siedziby szkoły większej niż 3 km w przypadku klas I-IV oraz 4 km w przypadku klas V-VIII.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

W 2021 r. Gmina i Miast Żuromin organizowała dowożenie uczniów w różnych formach. 194 uczniów, stanowiących 8,1% wszystkich uczniów, dojeżdżało do szkoły za sprawą organizowanych przez Gminę i Miasto Żuromin środków transportu publicznego.

Na obszarze Gminy i Miasta Żuromin funkcjonują następujące publiczne szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Żurominie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Żurominie,
- Szkoła Podstawowa w Raczynach,
- Szkoła Podstawowa w Poniatowie,
- Szkoła Podstawowa w Będzynie,
- Szkoła Podstawowa w Kliczewie Dużym,
- Szkoła Podstawowa w Chamsku.

W tabeli przedstawiono stan szkół podstawowych w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2020

Tabela 12. Szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2020

	OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM				
	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	8	8	9	9	9
oddziały w szkołach	60	72	85	94	94
uczniowie	853	1 006	1 148	1 137	1 169
absolwenci	145	-	-	145	122

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:29.08.2022).

W analizowanym okresie wzrosła liczba uczniów szkół podstawowych, a tym samym zwiększyła się również liczba oddziałów, co jest korzystną sytuacją.

1.2.3. Współczynnik skolaryzacji brutto

Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek liczby wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Oblicza się go, żeby ocenić aktywność edukacyjną społeczeństwa. Ze względu na obowiązkowy charakter nauki na poziomie edukacji podstawowej jego wartość w szkołach podstawowych powinna być zbliżona do 100%.

Tabela 13. Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020

	WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO – ANALIZA PORÓWNAWCZA				
	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina i Miasto Żuromin	96,60	97,10	97,95	97,68	101,30
Żuromin-obszar miejski	122,24	122,76	124,78	124,85	131,12
Żuromin-obszar wiejski	61,87	61,52	61,65	61,08	58,82
powiat żuromiński	94,59	93,89	93,53	92,16	90,96
województwo mazowieckie	100,57	98,83	98,96	98,20	99,20
Polska	96,62	95,24	95,46	95,13	95,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:29.08.2022).

W Gminie i Mieście Żuromin współczynnik skolaryzacji brutto wzrastał do 2018 r., następnie zmalał w 2019 r. i ponownie wzrósł w 2020 r. Co istotne współczynnik na poziomie Gminy i Miasta jest wyższy niż w powiecie oraz Polsce. Dane zostały zaprezentowane również z podziałem na obszar miejski i wiejski. Wartość współczynnika dla obszaru miejskiego jest o wiele wyższa w porównaniu do obszaru wiejskiego, co oznacza, że do szkół w mieście uczęszczają dzieci z terenu wiejskiego.

1.2.4. Egzamin ósmoklasisty

Egzamin ósmoklasisty jest obowiązkowym sprawdzianem wiedzy i kompetencji uczniów, którzy kończą szkołę podstawową w danym roku szkolnym. Jest on przeprowadzany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną oraz Okręgową Komisję Egzaminacyjną (w przypadku Gminy i Miasta Żuromin była to OKE Warszawa). Swoim zakresem obejmuje trzy przedmioty obowiązkowe, tj. język polski, matematykę oraz język obcy nowożytny (do analizy wzięto pod uwagę wyniki z języka angielskiego). Egzamin ten przeprowadzany jest od 2019 r.

W tabeli zaprezentowano, jak w latach 2019-2022 wypadały wyniki egzaminów ósmoklasisty, które uzyskali uczniowie szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy i Miasta Żuromin w porównaniu do powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego i Polski. Należy zaznaczyć, że dane z 2019 r., 2021 r. oraz 2022 r. stanowią wyniki wstępne, co oznacza, że nie obejmują egzaminu w terminie dodatkowym. Ponadto, dane w latach 2021-2022 zostały podane w podziale na obszar wiejski i miasto.

Tabela 14. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019-2022

	EGZAMIN ÓSMOKLASISTY – ANALIZA PORÓWNAWCZA			
	2019	2020	2021	2022
	język polski			
Gmina i Miasto Żuromin	56	61	-	-
Żuromin - obszar miejski	-	-	63	60
Żuromin - obszar wiejski	-	-	56	54
powiat żuromiński	57	55	56	55
województwo mazowieckie	67	62	64	64
Polska	63	59	60	60
	matematyka			

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	EGZAMIN ÓSMOKLASISTY – ANALIZA PORÓWNAWCZA			
	2019	2020	2021	2022
Gmina i Miasto Żuromin	47	48	-	-
Żuromin - obszar miejski	-	-	45	54
Żuromin - obszar wiejski	-	-	46	52
powiat żuromiński	42	43	40	47
województwo mazowieckie	50	51	52	62
Polska	45	46	47	57
	język angielski			
Gmina i Miasto Żuromin	52	52	-	-
Żuromin - obszar miejski	-	-	64	65
Żuromin - obszar wiejski	-	-	54	59
powiat żuromiński	48	42	52	53
województwo mazowieckie	64	59	71	72
Polska	59	54	66	67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CKE oraz OKE w Warszawie (dostęp:29.08.2022).

Analizując dane dotyczące egzaminów ósmoklasisty w Gminie i Mieście Żuromin można zauważyć, że uczniowie najwyższe wyniki z języka polskiego uzyskali w 2021 r. dla obszaru miejskiego, z matematyki w 2022 r. dla obszaru miejskiego oraz z języka angielskiego w 2022 r. dla obszaru miejskiego.

1.2.5. Projekt „Żuromińska kuźnia kompetencji i umiejętności”

Gmina i Miasto Żuromin, w partnerstwie z Centrum Edukacji i Rozwoju LOGOS Jacek Lorkowski, od kwietnia 2020 r. do marca 2022 r. realizowała projekt

pn. „Żuromińska kuźnia kompetencji i umiejętności” w ramach *Działania 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, Poddziałania 10.1.1 Edukacja ogólna*, którego uczestnikami byli nauczyciele i uczniowie 7 szkół podstawowych (SP Nr 1 w Żurominie, SP Nr 2 w Żurominie, SP w Raczynach, SP w Będziminie, SP w Poniatowie, SP w Chamsku oraz SP w Kliczewie Dużym). W ramach projektu 66 nauczycieli wzięło udział w szkoleniach: metoda eksperymentu, narzędzia cyfrowe w szkole, metody i formy organizacyjne sprzyjające kształtowaniu kompetencji kluczowych oraz administrowanie siecią. Ponadto, prawie 800 uczniów korzystało z zajęć rozwijających kompetencje kluczowe, głównie z przedmiotów takich jak: matematyka, przyroda/biologia, język angielski oraz cybernetyka, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, logopeda), zajęć rozwijających umiejętności uniwersalne oraz uczestniczyli w wycieczkach edukacyjnych do Warszawy. W ramach projektu doposażono pracownie szkolne w pomoce naukowe typu wideoprojektory, ekrany dotykowe, urządzenia wielofunkcyjne oraz laptopy.

1.2.6. Szkoły ponadpodstawowe

W Gminie i Mieście Żuromin funkcjonuje również Zespół Szkół Specjalnych w Żurominie, który w swojej ofercie edukacyjnej posiada:

- Przedszkole Specjalne,
- Szkołę Podstawową Specjalną,
- Szkołę Specjalną Przysposabiającą do Pracy.

Ponadto, na terenie Gminy i Miasta Żuromin funkcjonują następujące szkoły ponadpodstawowe:

- Liceum Ogólnokształcące im. Marii Dąbrowskiej w Żurominie,
- Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych im. Jana Pawła II w Żurominie.

1.3 Pomoc społeczna

W Gminie i Mieście Żuromin zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej: MGOPS) w Żurominie. Działa on

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na mocy Statutu MGOPS w Żurominie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin oraz osób w rodzinach w Gminie i Mieście Żuromin, których objęto wsparciem w zakresie pomocy społecznej.

Tabela 15. Liczba rodzin oraz osób w rodzinach objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	WSPARCIE SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	355	311	338	335	515	418
liczba osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia	900	724	761	733	1038	833

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020.

Analiza danych dotyczących wsparcia w zakresie pomocy społecznej wykazała, że w latach 2016-2019 liczba rodzin, którym udzielano wsparcia notowała niewielkie wahania. Inaczej sytuacja wyglądała jednak w 2020 r., gdy nastąpił znaczny wzrost liczby rodzin, który związany był z epidemią Covid, a co za tym idzie większą liczbą osób, które potrzebowały wsparcia, nie tylko w formie pieniężnej.

Co istotne pod względem struktury rodzin, które w badanym okresie korzystały z pomocy społecznej dominowały gospodarstwa jednoosobowe, w tym przede wszystkim emeryci i renciści. Ponadto znaczną grupę beneficjentów stanowiły również rodziny z dziećmi.

Pomoc dla osób i rodzin udzielana jest ze względu na trudną sytuację życiową przy spełnianiu ustawowych przesłanek oraz kryterium dochodowego.

Tabela przedstawia powody udzielania wsparcia dla mieszkańców Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 16. Powody udzielania wsparcia mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

	POWODY UDZIELANIA POMOCY SPOŁECZNEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ubóstwo	204	168	186	172	154	133
bezrobocie	157	135	145	132	130	124
niepełnosprawność	83	100	94	60	61	56
długotrwała lub ciężka choroba	50	45	80	66	30	33
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	49	25	28	27	28	24
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	0	9	0	0	1	0
alkoholizm	14	4	1	0	0	0
narkomania	5	0	0	0	1	1
przemoc w rodzinie	8	3	14	0	0	0
trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	0	3	7	1	2
bezdomność	1	0	3	3	4	4
zdarzenie losowe	0	0	7	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz Raportu o stanie Gminy i Miasto Żuromin za 2021 rok

Analiza powyższych danych ukazała, że w całym badanym okresie główny powód ubiegania się o pomoc społeczną stanowi ubóstwo, które najczęściej wynika z niskich dochodów lub braku dochodów. Kolejnym częstym powodem było bezrobocie, powiązane z brakiem możliwości korzystania z uprawnień do świadczeń z tytułu ubezpieczeń

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

społecznych. Ponadto duża liczba rodzin korzystała ze wsparcia w wyniku niepełnosprawności, a także długotrwałej choroby. Co istotne z analizy wynika również, że w ostatnich kilku latach zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Jedną z form wsparcia udzielanego w ramach pomocy społecznej są świadczenia materialne w postaci zasiłków – stałego, celowego oraz okresowego.

Zasiłek stały wypłacany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, przy spełnieniu kryterium dochodowego. Ponadto z zasiłku nie mogą skorzystać osoby, u których występuje zbieg prawa do zasiłku stałego oraz renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku przysługującego osobie samotnie wychowującej dziecko.

Zasiłek celowy stanowi jednorazowe świadczenie dla osób i rodzin w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb, jak na przykład zakup żywności, leków, opału, odzieży.

Zasiłek okresowy przeznaczony jest dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż kryterium ustawowe oraz o zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Tabela przedstawia liczbę rodzin, które otrzymały świadczenie pieniężne w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 17. Liczba świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków wypłacanych mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

	ŚWIADCZENIA MATERIALNE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zasiłek stały	52	43	45	46	39	42
zasiłek celowy	129	130	182	125	125	71
zasiłek okresowy	44	42	38	42	42	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021.

Analiza danych dotyczących liczby wypłacanych zasiłków wykazała, że ogólna liczba wszystkich świadczeń zmalała w porównaniu do 2016 r. Dokładniejsze badanie

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

ukazało, że w przypadku zasiłku stałego oraz okresowego dane zmieniały się w sposób sinusoidalny, natomiast w odniesieniu do zasiłku celowego ich liczba rosła do 2018 roku, a następnie zmalała, osiągając w 2021 r. dwukrotnie mniejszą wartość.

Jednym z zadań własnych samorządu gminnego jest dożywianie mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, uczniów, osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych, niepełnosprawnych i bezrobotnych. Gmina i Miasto Żuromin realizują to zadanie w ramach programów rządowych.

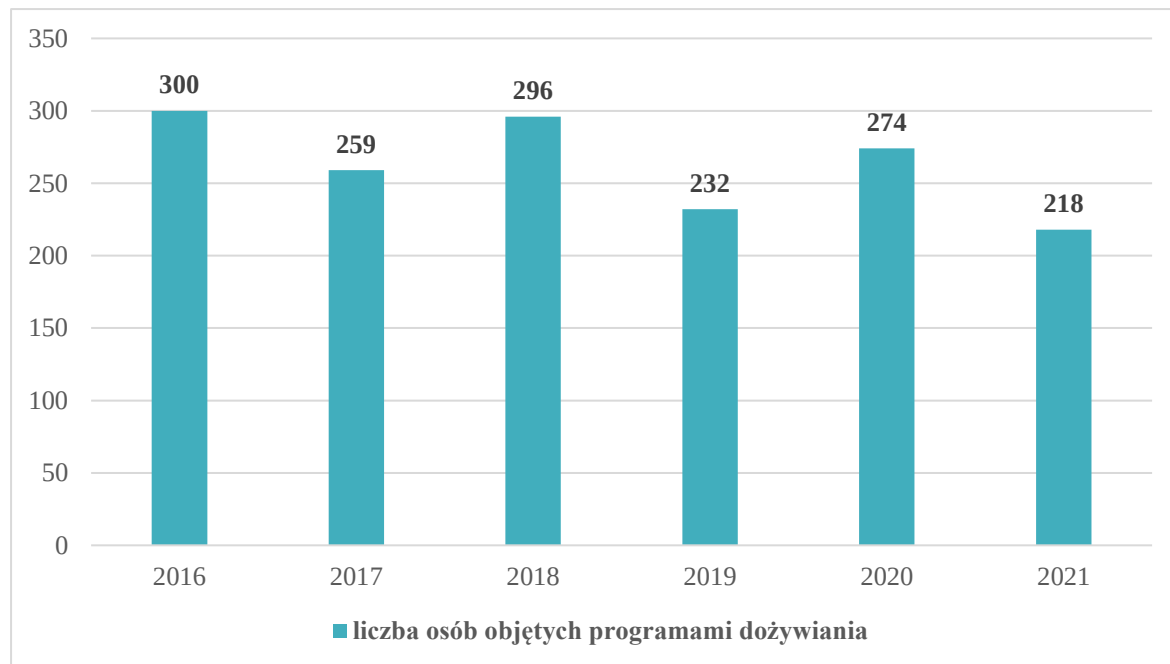
We wcześniejszym okresie był to Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, który został ustanowiony uchwałą nr 221 Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. Natomiast na mocy uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. został on zastąpiony przez wieloletni program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W ramach obu programów MGOPS w Żurominie realizował zadanie gminy w zakresie dożywiania poprzez finansowanie posiłków w stołówkach szkolnych i przedszkolnych oraz w formie zasiłków celowych na zakup żywności – posiłku dla osób dorosłych i ich rodzin.

Ponadto Gmina i Miasto Żuromin realizują wspomniane zadanie poprzez Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Celem Programu było udzielanie wsparcia osobom najbardziej potrzebującym w formie pomocy żywnościowej. Pomoc w ramach Programu otrzymywały osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i nieprzekraczające odpowiedniego progu dochodowego. Bezpośrednim realizatorem na terenie Gminy i Miasta było Stowarzyszenie Społeczno-Kulturowe WZU, które za pośrednictwem Banku Żywności w Ciechanowie przygotowywało i rozdawało paczki żywnościowe uprawnionym osobom.

Wykres przedstawia liczbę osób objętych oboma programami dożywiania w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Wykres 1 Liczba osób objętych programami dożywiania w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021.

Analiza danych przedstawionych na wykresie wykazała, że we wszystkich badanych latach zauważalne są niewielkie wahania, analizowany wskaźnik utrzymuje się na podobnym poziomie. Oznacza to, że w Gminie i Mieście Żuromin wciąż wiele osób potrzebuje pomocy w tym zakresie, a co za tym idzie konieczne jest kontynuowanie programu dożywiania.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej samorząd gminny ma obowiązek opracowania i realizacji trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W związku z tym w 2021 r. przyjęto Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2021-2024 na podstawie uchwały nr 221/XXX/21 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 29 marca 2021 r. Stanowi on kontynuację programów realizowanych w latach ubiegłych: 2012-2015, 2015-2018 oraz 2018-2021.

Celem strategicznym Programu jest: „Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności oraz zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów”, który będzie realizowany w szczególności poprzez następujące działania:

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- prowadzenie działań zmierzających do wzmacniania i podnoszenia kompetencji rodzicielskich, rozwój poradnictwa rodzinnego;
- pomoc materialno-rzeczowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej w oparciu o ustawę pomocy społecznej;
- pomoc dla dzieci z rodzin ubogich w formie dożywiania w szkole, doposażenia w podręczniki i pomoce szkolne, organizowanie wypoczynku w czasie wolnym od szkoły;
- zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach;
- monitorowanie sytuacji dzieci objętych pieczęią zastępczą;
- organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- zapewnienie osobom (matkom z dziećmi) bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy;
- integracja społeczna rodzin wychowujących niepełnosprawne dzieci;
- dostęp do poradnictwa prawnego.

Program realizowany jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie we współpracy z instytucjami wspierającymi, jak na przykład Urzędem Gminy i Miasta w Żurominie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowo-Miejską Biblioteką Publiczną w Żurominie, Żuromińskim Centrum Kultury czy placówkami oświatowymi.

W ramach wsparcia rodziny samorząd gminny może oferować pomoc asystenta rodziny, który działa na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2021 r. asystent współpracował z 14 rodzinami, w których łącznie było 30 dzieci.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” Od 1 stycznia 2017 r. jego zadaniem jest również udzielanie wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom, w szczególności w przypadku ciąży powikłanej, niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny MGOPS w Żurominie realizuje wsparcie dla rodzin wielodzietnych w postaci Karty Dużej Rodziny od 2014 r. Jest to system ulg i zniżek oraz dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych (na utrzymaniu jest minimum trójka dzieci) niezależnie od dochodu. Dzięki niej rodziny mogą przykładowo skorzystać z tańszej oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, przejazdów kolejowych, a także wiele innych oferowanych przez różne instytucje państwowe oraz przedsiębiorstwa prywatne. Ponadto mają możliwość obniżenia kosztów zakupu paliwa, rachunków telefonicznych czy bankowych.

Co istotne od 2019 r. o Kartę może ubiegać się rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica, którzy mają lub kiedykolwiek mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

Zgodnie z raportem o stanie Gminy i Miasta Żuromin za 2021 rok liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną Kartę Dużej Rodziny w Gminie i Mieście wynosiła w 2021 roku 456, natomiast od początku obowiązywania ustawy wydano łącznie 1706 Kart.

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy i Miasta Żuromin, który został przyjęty uchwałą nr 342/XLVII/10 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 10 listopada 2010 r. zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie są zarządzane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny. W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji, jak na przykład ośrodka pomocy społecznej, sądu, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Celem Zespołu jest ochrona ofiar przemocy w rodzinie, w tym inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc oraz koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.

Tabela przedstawia liczbę rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz liczbę wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 18. Wsparcie dla rodzin z powodu występowania zjawiska przemocy w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	WSPARCIE Z POWODU WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	8	49	46	27	27	26
liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	13	21	15	12	12	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021.

Świadczenia rodzinne stanowią zadanie zlecone gminy i realizowane są na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z jej treścią uprawnione osoby mogą skorzystać z następujących rodzajów wsparcia finansowego:

1. zasiłek rodzinny

Przysługuje na dziecko do ukończenia 18 lat, w wieku powyżej 18 lat do 21 lat pod warunkiem kontynuowania nauki w szkole, do 24 lat jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej pod warunkiem, że ma orzeczony umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności. Ponadto może być przyznany osobie uczącej się, jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej, ale nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

2. świadczenie rodzicielskie

Przyznawany jest osobom, które z powodu swojej sytuacji zawodowej nie mogą korzystać z urlopu macierzyńskiego, a więc osobom bezrobotnym, studentom oraz zatrudnionym na umowie o dzieło lub umowie zlecenia. Przysługuje niezależnie od dochodu w wysokości 1000 zł miesięcznie.

3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Przysługuje ojcu lub matce dziecka, a także opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę

nie przekracza kwoty 1922 zł. Ponadto warunkiem uzyskania świadczenia jest pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, którego nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko. Świadczenie wypłacane jest jednorazowo w kwocie 1000 zł.

4. zasiłek pielęgnacyjny

Przyznawany jest bez względu na osiągnięty dochód i stanowi częściowe pokrycie wydatków z powodu konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

5. świadczenie pielęgnacyjne

Przyznawane jest niezależnie od dochodu. Przysługuje w momencie gdy dana osoba nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, pod warunkiem, że jej niepełnosprawność powstała nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, ale nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

6. specjalny zasiłek opiekuńczy

Przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, pod warunkiem, że nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Drugim łącznym warunkiem jest konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ponadto na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów mieszkańcom przysługuje tzw. zasiłek dla opiekuna. Jest on świadczeniem, które przysługuje osobom, które z dniem 1 lipca 2013 r. utraciły prawo do świadczeń pielęgnacyjnych.

Dodatkowo na mocy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” rodziny, którym urodziło się żywe dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przysługuje bez względu na dochód matce, ojcu, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka na wniosek złożony w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Tabela przedstawia liczbę wszystkich świadczeń rodzinnych wypłacanych w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 19. Świadczenia rodzinne wypłacane mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

	ŚWIADCZENIA RODZINNE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zasiłek rodzinny	807	755	693	596	515	449
świadczenie rodzicielskie	62	57	61	70	59	48
jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	125	100	105	100	82	98
świadczenie „Za życiem”	-	1	2	6	2	1
zasiłek pielęgnacyjny	314	304	287	275	287	245
świadczenie pielęgnacyjne	47	46	48	52	48	82
specjalny zasiłek opiekuńczy	33	36	33	25	33	11
zasiłek dla opiekuna	25	21	11	10	7	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021

Analiza danych dotyczących liczby świadczeń rodzinnych wykazała, że w większości przypadków liczba beneficjentów w ostatnich kilku latach zmalała. Wzrost

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

zauważalny jest jedynie w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego, na co między innymi wpływ miało zwiększenie kręgu uprawnionych osób.

W przypadku zasiłku rodzinnego systematyczny spadek liczby przyznawanych świadczeń zauważalny jest głównie ze względu na przekraczanie kryterium dochodowego w wyniku corocznego wzrostu płacy minimalnej. Ponadto w 2021 r. zauważalny jest spory spadek liczby specjalnych zasiłków opiekuńczych, co jest wynikiem tego, że większość uprawnionych osób nie wnioskuje ponownie o jego przyznanie, lecz zgłasza chęć skorzystania ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego.

Podsumowując spadek liczby świadczeń rodzinnych wypłacanych mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin jest pozytywną sytuacją, ponieważ świadczy o polepszeniu sytuacji materialnej potencjalnych beneficjentów.

W ramach rządowego programu „Rodzina 500+” od 2016 r. uprawnione osoby mogą skorzystać z dodatkowej pomocy finansowej. Świadczenie przysługuje na dziecko, które nie ukończyło 18 roku życia. Przyznawane jest matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, albo opiekuna faktycznego lub prawnego.

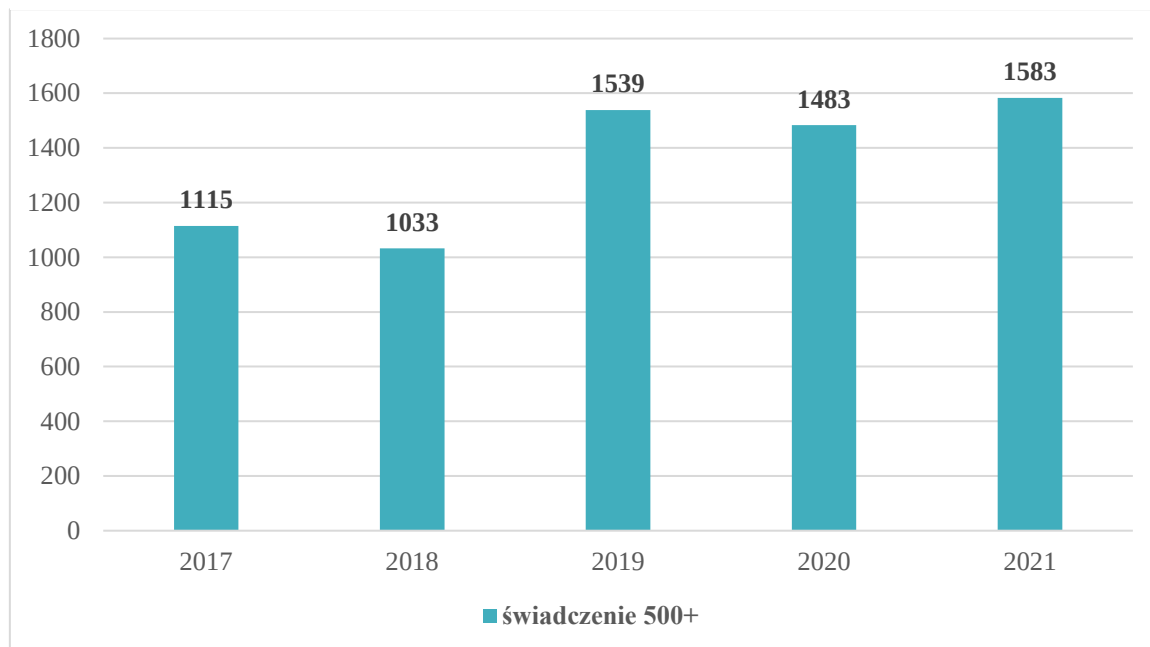
Co istotne od 1 lipca 2019 r. przysługuje ono na każde dziecko od momentu narodzin do ukończenia 18 roku życia, niezależnie od uzyskiwanego dochodu. Kwota świadczenia wynosi 500 zł. Warto również zaznaczyć, że od 1 stycznia 2022 r. obsługę przyjmowania i rozpatrywania wniosków, a także wypłacania świadczeń przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Realizacją Programu zajmuje się Wydział Organizacyjny Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Wykres przedstawia liczbę rodzin w Gminie i Mieście Żuromin, którym przyznano świadczenie 500+ w latach 2017-2021.

Wykres 2. Świadczenie 500+ w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021

Analiza danych wykazała, że dzięki zlikwidowaniu kryterium dochodowego liczba osób korzystających ze świadczenia wychowawczego w 2019 r. wzrosła o kilkaset.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie realizuje również Program „Dobry Start 300+”. Świadczenie to jest wypłacane raz w roku na dziecko, które uczy się w szkole aż do momentu ukończenia przez nie 20 roku życia lub 24 roku życia w przypadku uczących się dzieci z niepełnosprawnością. Pomoc wynosi 300 zł i jest niezależna od dochodu. Realizacją Programu zajmuje się Wydział Organizacyjny Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie.

Tabela przedstawia liczbę przyznanych świadczeń w ramach Programu w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2018-2021.

Tabela 20. Liczba przyznanych świadczeń w ramach Programu „Dobry Start 300+” w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2018-2021.

	ŚWIADCZENIE W RAMACH PROGRAMU „DOBRY START 300+”			
	2018	2019	2020	2021
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1764	1742	1683	bd
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	1211	1211	1155	bd

bd- brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasta Żuromin za lata 2018-2021

Analiza danych dotyczących liczby świadczeń w ramach Programu „Dobry Start 300+” ukazała spadek liczby świadczeń, co związane jest z pewnością z polepszeniem się sytuacji materialnej mieszkańców. Brak danych w 2021 roku wynika z faktu, że od tego roku za realizację tego świadczenia odpowiadał Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wczesna opieka obejmuje dzieci między 20 tygodniem a 3 rokiem życia. Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 opieka ta może przybrać formę żłobka, klubu dziecięcego, punktu opieki dziennej lub opieki przez nianię. Jednostki samorządowe mogą tworzyć i prowadzić żłobki, kluby dziecięce lub zatrudniać opiekunów dziennych.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi na portalu Empatia w Gminie i Mieście Żuromin funkcjonuje jeden Miejsko-Gminny Żłobek w Żurominie, którego podmiotem prowadzącym jest Gmina i Miasto Żuromin. Ponadto na obszarze Gminy i Miasta działa punkt opieki dziennej prowadzony przez podmiot prywatny „Akademia Kolorów”.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ma obowiązek udzielania schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. Osoby bezdomne kierowane są do schronisk, w przypadku Gminy i Miasta Żuromin świadczenie usług w formie schronienia jest realizowane przez Schronisko dla osób bezdomnych prowadzone przez Fundację „Leśne Zacisze” w Sokołowym Kącie (gmina Siemiatkowo).

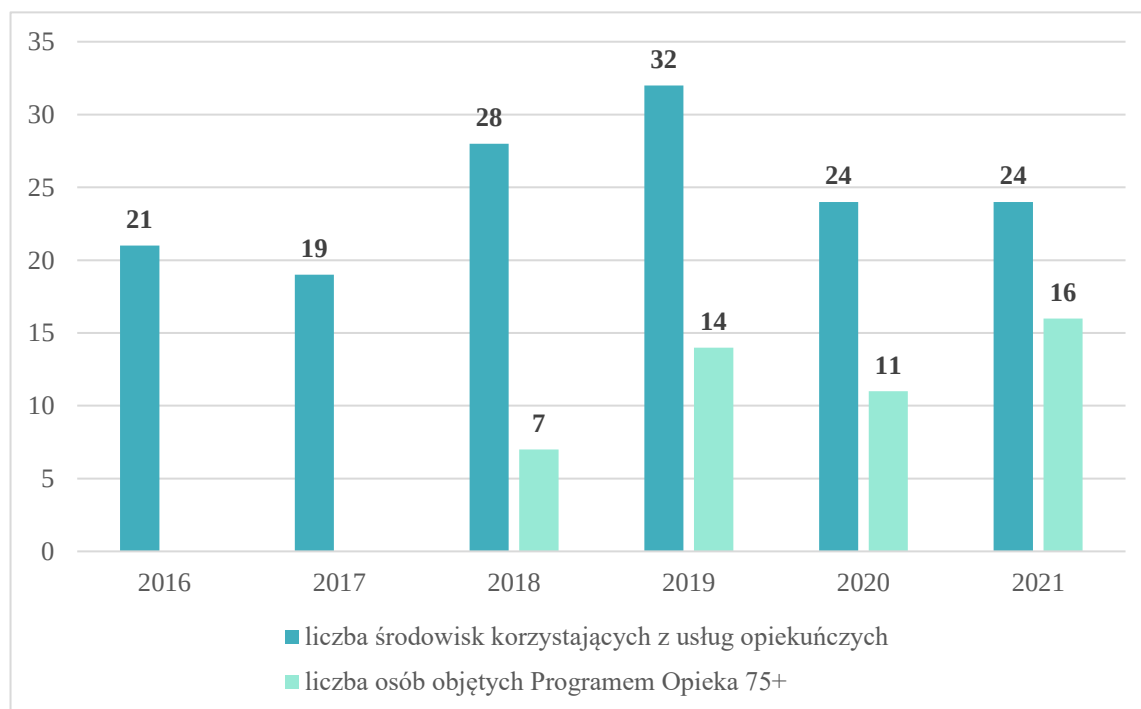
Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Do obligatoryjnych zadań własnych gminy należy świadczenie usług opiekuńczych, w celu zaspokajania codziennych, podstawowych potrzeb życiowych osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych, wymagających wsparcia i pomocy oraz pielęgnacji, a także możliwości pozostawiania podopiecznego, jak najdłużej w jego miejscu zamieszkania i w lokalnym środowisku. Usługi te są świadczone przez opiekunki środowiskowe i obejmują w szczególności opiekę higieniczną, przygotowywanie posiłków i pomoc w ich spożywaniu, organizowanie wizyt lekarskich, realizacja recept oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ponadto od 2018 r. realizowany jest Program Opieka 75+, którego założeniem jest zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych oraz do specjalistycznych usług opiekuńczych osobom samotnym oraz pozostającym w rodzinach w wieku powyżej 75 roku życia.

Wykres przedstawia liczbę środowisk korzystających z usług opiekuńczych oraz liczbę rodzin objętych Programem Opieka 75+ w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Wykres 3 Usługi opiekuńcze w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz Raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021

Analiza danych dotyczących wsparcia w zakresie usług opiekuńczych wykazała wzrost liczby środowisk korzystających ze wspomnianego wsparcia do 2019 r, która następnie zanotowała spadek. Z kolei w przypadku liczby rodzin objętych Programem

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Opieka 75+ zauważalne są niewielkie wahania. Ze względu na występujące zjawisko starzenia się społeczeństwa w Gminie i Mieście Żuromin konieczne jest kontynuowanie działań w postaci usług opiekuńczych.

Od 2020 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie realizował „Pilotażowy program wdrożenia usług opiekuńczych w formie teleopieki”. Wsparcie udzielane jest dla osób w wieku 60+ zamieszkujących teren Gminy i Miasta Żuromin, którzy ze względu na wiek czy stan zdrowia wymagają takiej pomocy. Zarówno w 2020, jak i 2021 r. w Programie uczestniczyło 20 osób. Otrzymały one telefony komórkowe z przyciskiem alarmowym, dzięki któremu mogły skorzystać z pomocy poprzez Centrum operacyjno-alarmowe w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu.

Klub Senior+ w Żurominie rozpoczął swoją działalność w 2018 r. Placówka działa przez 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku przez 4 godziny dziennie. Uczestnikami mogą być osoby nieaktywne zawodowo, które ukończyły 60 lat i są mieszkańcami Gminy i Miasta Żuromin. Seniorzy w ramach Klubu mogą brać udział w zajęciach kulinarnych, rękodzielniczych czy warsztatach artystycznych, muzycznych. Co istotne od 1 stycznia 2022 r. Klub funkcjonuje w strukturach Żuromińskiego Centrum Kultury.

W związku z pandemią koronawirusa MGOPS w Żurominie od 2020 r. realizuje program „Wspieraj Seniora”. Jego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych w wieku powyżej 70 roku życia. Wsparcie przyjmuje formę wykonywania i dostarczania zakupów artykułów żywnościowych, realizacji recept lekarskich, opłacania rachunków, rozmów wspierających oraz pomocy w załatwianiu niezbędnych spraw urzędowych. Pomoc taką mogli świadczyć w szczególności wolontariusze, harcerze, żołnierze, członkowie ochotniczych straży pożarnych oraz na zlecenie organizacje pozarządowe. W 2020 r. z programu skorzystało 15 seniorów, natomiast w 2021 r. było to 12 osób.

Zadaniem własnym samorządu gminnego jest kierowanie mieszkańców do domów pomocy społecznej (dalej DPS), a także ponoszenie opłat za ich pobyt, w sytuacji gdy dany mieszkaniec albo jego bliscy nie wywiązują się z tego obowiązku. Co istotne pobyt w domu pomocy społecznej jest rozwiązaniem ostatecznym, po wyczerpaniu wszystkich form pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne w zakresie i formach dostosowanych do indywidualnych potrzeb podopiecznych.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Mieszkańcy Gminy i Miasta Żuromin kierowani są do następujących Domów Pomocy Społecznej:

- DPS w Przasnyszu, powiat przasnyski,
- DPS w Gródku, powiat zwoleński,
- DPS w Obrytem, powiat pułtuski,
- DPS w Czarnowie, powiat gostyniński,
- DPS w Czarnowie – filia w Rogożewku, powiat gostyniński,
- DPS w Bądzynie, powiat żuromiński.

Warto zaznaczyć, że systematycznie rosną koszty utrzymania mieszkańców w powyższych placówkach (w szczególności w związku z wymogami spełniania odpowiednich standardów), co powoduje wzrost wydatków gminy w zakresie opłat za ich pobyt.

Co istotne mieszkańcy Gminy i Miasta Żuromina mogą skorzystać z oferty placówki pobytu dziennego – Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy, która przeznaczona jest dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną obojga płci. Jest on prowadzony przez Caritas Diecezji Płockiej, a finansowany ze środków powiatu żuromińskiego.

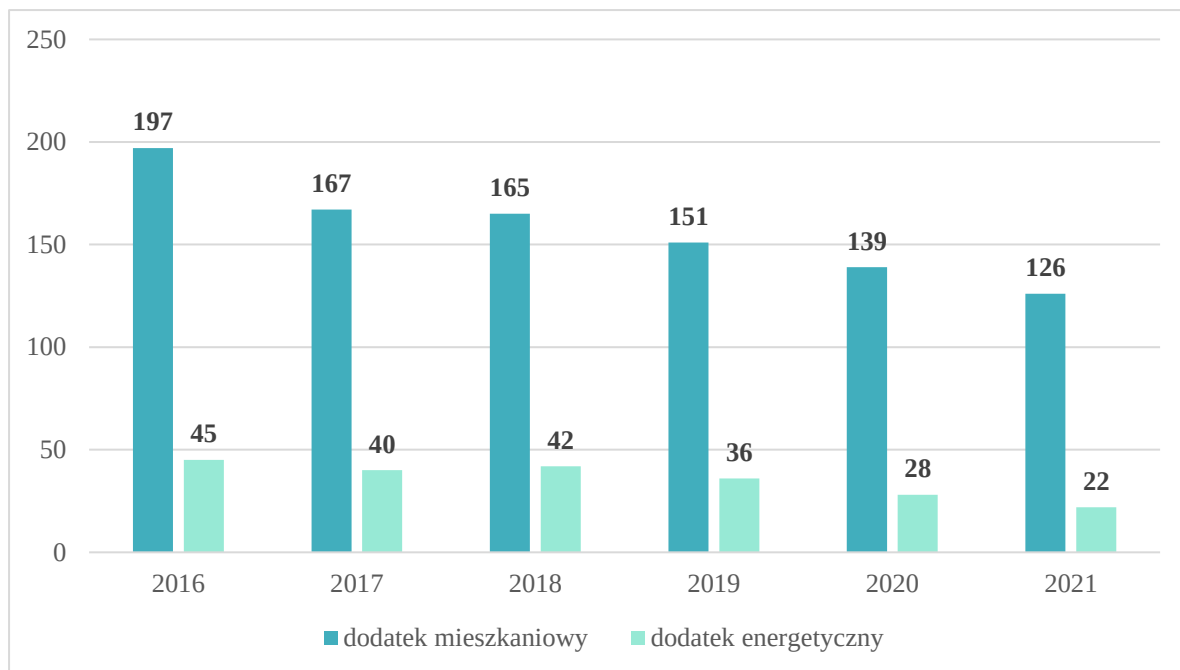
Dodatek mieszkaniowy stanowi świadczenie pieniężne dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Osoby, które ubiegają się o takie wsparcie muszą spełniać określone przesłanki, czyli posiadanie określonej powierzchni normatywnej, w zależności od liczby członków gospodarstwa domowego, tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego i osiągnięcie odpowiedniego dochodu.

Dodatek energetyczny to świadczenie przysługujące tzw. odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Zgodnie z ustawą z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne jest nim osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy i jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym oraz zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wykres przedstawia liczbę rodzin w Gminie i Mieście Żuromin, które otrzymały dodatek mieszkaniowy i energetyczny w latach 2016-2021.

Wykres 4 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne wypłacane w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MGOPS w Żurominie za lata 2016-2020 oraz raportów o stanie Gminy i Miasto Żuromin za lata 2018-2021.

Analiza danych dotyczących wypłacanych dodatków mieszkaniowych oraz energetycznych w Gminie i Mieście Żuromin wykazała, że w obu przypadkach mamy do czynienia ze spadkiem liczby świadczeń, co jest pozytywnym zjawiskiem, ponieważ świadczy o polepszeniu się sytuacji materialnej beneficjentów.

1.4 Ochrona zdrowia

Na obszarze Gminy i Miasta Żuromin zlokalizowany jest Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej. W ramach jednostki funkcjonują Poradnie Specjalistyczne, Poradnia POZ oraz oddziały szpitalne: chirurgiczny, wewnętrzny, dziecięcy, noworodkowy, rehabilitacyjny, paliatywny, ginekologiczno-położniczy. Szpital posiada I stopień referencyjności.

SP ZZOZ w Żurominie realizuje świadczenia w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej od poniedziałku do piątku w godzinach od 18 do 8 dnia następnego oraz w soboty, niedziele i inne dni ustawowo wolne od pracy.

Ponadto, na terenie Gminy i Miasta działają:

- Gminny Ośrodek Zdrowia SPZOZ w Żurominie,

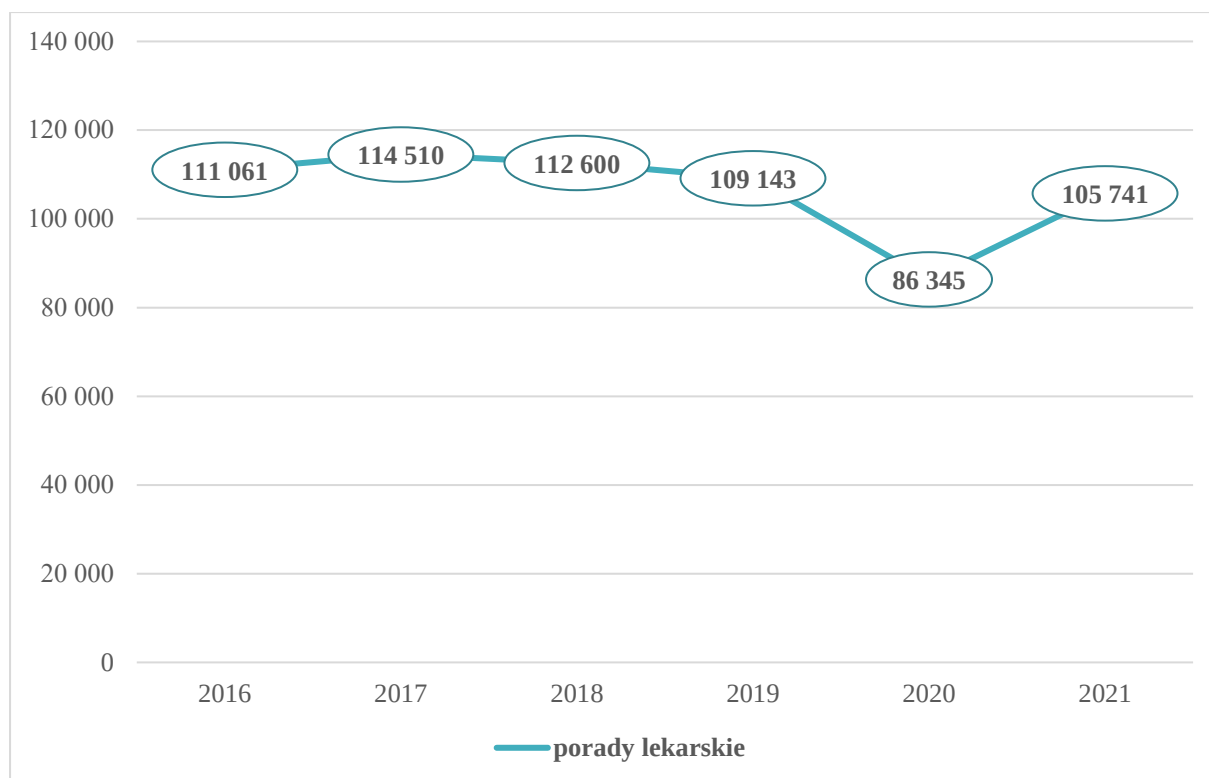

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Panaceum”,
- Medyk NZOZ,
- Centrum Medyczne Żuromin,
- Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego CARITAS Diecezji Płockiej w Żurominie.

Na wykresie przedstawiono liczbę udzielanych porad lekarskich w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Wykres 5. Liczba porad lekarskich w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 30.08.2022).

Analiza powyższych danych wykazała znaczny spadek ilości udzielanych porad lekarskich w 2020 r. w porównaniu do roku poprzedniego. Jest to zapewne wynikiem utrudnionego dostępu do lekarzy i specjalistów w okresie trwania pandemii Covid-19. Natomiast w 2021 r. widoczny jest wzrost liczby porad lekarskich związany ze zniesieniem obostrzeń dotyczących korzystania z podstawowej opieki zdrowotnej oraz wprowadzeniem teleporad, e-recept i e- skierowań.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Na terenie Gminy i Miasta funkcjonuje 8 aptek. Należą do nich:

- Aptek „Przy Kościele”,
- Apteka Adama Justyn Cichoń w dwóch lokalizacjach,
- Apteka Urszula Jasińska,
- Apteka „Na Plus”,
- Apteka „Przy Szpitalu”,
- Apteka „NA PLUS+”,
- DOZ Apteka dbam o zdrowie.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Gmina i Miasto Żuromin realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla Gminy i Miasta Żuromin na 2022 r. Realizacją Programu zajmuje się Wydział Organizacyjny Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie. Jest on kontynuacją i rozwinięciem działań podejmowanych w latach poprzednich. W ramach powyższego Programu powołana została Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żurominie.

1.5 Gospodarka mieszkaniowa

W Gminie i Mieście Żuromin obowiązuje Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy i Miasta Żuromin na lata 2019-2023, który przyjęty został uchwałą nr 85/X/19 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 13 września 2019 r. Jego głównym celem jest określenie podstawowych założeń i wytycznych działań Gminy i Miasta zabezpieczających racjonalne gospodarowanie posiadanym zasobem mieszkaniowym.

Na zasób mieszkaniowy Gminy i Miasta Żuromin składają się lokale mieszkalne w budynkach komunalnych i socjalnych oraz w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy i Miasta Żuromin. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. mieszkaniowy zasób tworzy 27 budynków.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

W tabeli przedstawiono dane dotyczące budynków mieszkalnych w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego i Polski w latach 2016-2021.

Tabela 21. Budynki mieszkalne w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	BUDYNKI MIESZKALNE – ANALIZA PORÓWNAWCZA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	2 706	2 718	2 719	2 775	2 756	2 784
Żuromin-obszar miejski	1 328	1 336	1 339	1 380	1 385	1 403
Żuromin-obszar wiejski	1 378	1 382	1 380	1 395	1 371	1 381
powiat żuromiński	9 056	9 092	9 093	9 226	9 123	9 201
województwo mazowieckie	907 970	916 995	924 913	955 960	950 579	973 842
Polska	6 308 344	6 375 734	6 443 611	6 629 920	6 636 883	6 781 570

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 30.08.2022)

W Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2019 występował stopniowy wzrost liczby budynków mieszkalnych, następnie w 2020 r. liczba ta zmalała i ponownie wzrosła w 2021 r. Podobnie sytuacja wyglądała na poziomie powiatu i województwa. Natomiast w Polsce liczba budynków mieszkalnych rosła w całym analizowanym okresie.

Dane dla Gminy i Miasta Żuromin zostały zaprezentowane również z podziałem na obszar miejski i wiejski. Liczba budynków mieszkalnych na obszarze miejskim wzrastała w całym analizowanym okresie. Natomiast dla obszaru wiejskiego wartości te kształtowały się w sposób sinusoidalny – wzrastały i malały na przemian.

Kolejna tabela prezentuje dane dotyczące liczby mieszkań w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020.

Tabela 22. Mieszkania w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020

	MIESZKANIA – ANALIZA PORÓWNAWCZA				
	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina i Miasto Żuromin	4 816	4 849	4 866	4 880	4 949
Żuromin-obszar miejski	3 252	3 275	3 285	3 295	3 391
Żuromin-obszar wiejski	1 564	1 574	1 581	1 585	1 588
powiat żuromiński	12 111	12 190	12 236	12 271	12 389
województwo mazowieckie	2 227 879	2 263 450	2 302 881	2 344 444	2 388 163
Polska	14 272 010	14 439 777	14 615 112	14 812 774	15 015 333

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 30.08.2022)

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli wykazała wzrost liczby mieszkań we wszystkich jednostkach administracyjnych na przestrzeni analizowanych lat.

W Gminie i Mieście Żuromin przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań jest niższa niż średnie dla powiatu żuromińskiego. Natomiast w porównaniu do województwa mazowieckiego i Polski wartości osiągnięte przez Gminę i Miasto są wyższe. Mieszkania budowane na obszarach wiejskich to w zdecydowanej większości domy jednorodzinne, stąd też ich większa powierzchnia użytkowa, co widoczne jest w prezentowanych danych z podziałem na obszar miejski i wiejski. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 23. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020

	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ - ANALIZA PORÓWNAWCZA				
	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina i Miasto Żuromin	84,7	85,0	85,3	85,4	84,9
Żuromin- obszar miejski	81,3	81,7	81,9	82,1	81,3
Żuromin- obszar wiejski	91,8	92,0	92,3	92,5	92,6
powiat żuromiński	86,5	86,7	86,9	87,1	87,0
województwo mazowieckie	72,0	72,2	72,3	72,4	72,6
Polska	73,8	74,0	74,2	74,4	74,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 30.08.2022)

1.6 Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo oraz porządek na terenie Gminy i Miasta Żuromin odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Żurominie oraz Straż Miejska.

Na potrzeby organizacji pracy dzielnicowych podzielono obszar Gminy i Miasta Żuromin na cztery rejony dzielnicowe.

Straż Miejska to komórka organizacyjna Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie, w skład której wchodzi obecnie komendant oraz dwóch strażników.

W 2021 r. Straż Miejska podjęła 87 interwencji porządkowych. Były to 63 zgłoszenia i zawiadomienia od mieszkańców oraz 24 interwencje prewencyjne dotyczące utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy i Miasta.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

W 2021 r. do zadań Straży Miejskiej należał również:

- udział w komisijnym ważeniu węgla dostarczanego do Żuromińskich Zakładów Komunalnych Sp. z o.o.,
- prowadzenie nadzoru nad ważeniem śmieci odbieranych przez Żuromiński Zakład Komunalny Sp. z o.o. w ramach umowy z Gminą i Miastem Żuromin,
- nadzór nad pobieraniem opłaty targowej na bazarze.

Ponadto, Straż Miejska uczestniczyła w akcji bezpieczna droga do szkoły oraz bezpieczne wakacje, gdzie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 8:15 Strażnicy Miejscy pełnili służbę przy przejściach dla pieszych przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Żurominie i Szkole Podstawowej Nr 2 w Żurominie, pomagając dzieciom w bezpiecznym dotarciu do szkoły. Strażnicy Miejscy brali udział także w akcji maseczka, gdzie w ramach pełnionej służby sprawdzali wypełnianie przez mieszkańców obowiązku noszenia maseczek w sklepach i centrach handlowych.

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin istnieje 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, zrzeszających 218 strażaków – ochotników. Należą do nich: OSP Poniatowo, OSP Chamsk, OSP Olszewo, OSP Kliczewo Duże, OSP Młudzyn, OSP Rzęzawy, OSP Będzimin oraz OSP Żuromin. OSP Poniatowo od 30 grudnia 2010 r. jest wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Do głównych zadań realizowanych przez jednostki OSP należy:

- gaszenie pożarów,
- ratownictwo techniczne, w szczególności na drogach,
- ewakuacja poszkodowanych lub zagrożonych ludzi i zwierząt oraz zagrożonego mienia,
- oznakowanie i zabezpieczenie miejsc prowadzenia działań ratowniczych,
- prowadzenie działań ratowniczych na obszarach wodnych, w tym podczas powodzi,
- usuwanie skutków zdarzeń w szczególności po przejściu anomalii pogodowych i udzielanie pomocy socjalnej poszkodowanym,
- poszukiwania osób zaginionych.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

W tabeli przedstawiono dane dotyczące miejscowych zagrożeń w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2018-2021.

Tabela 24. Miejscowe zagrożenia w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2018-2021

	MIEJSCOWE ZAGROŻENIA			
	2018	2019	2020	2021
ogółem	65	78	95	151
silne wiatry	20	14	8	35
opady śniegu	0	0	0	0
opady deszczu	13	23	26	10
w komunikacji	17	21	30	21
medyczne	10	14	28	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.08.2022)

W analizowanym okresie z roku na rok wzrastała liczba miejscowych zagrożeń. Duży wzrost widoczny jest w 2021 r., w tym szczególnie zagrożeń medycznych i spowodowanych silnym wiatrem.

W 2021 r. w związku z wystąpieniem ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) na terenie powiatu żuromińskiego, zgodnie z Rozporządzeniem nr 6 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie zwalczania wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) na terenie powiatu żuromińskiego, sierpeckiego i mławskiego, na terenie Gminy i Miasta Żuromin został określony:

- obszar zapowietrzony obejmujący miejscowości: Poniatowo, Kruszewo, Będzimin, Młudzyn, Chamsk;
- obszar zagrożony obejmujący miejscowości: Stare Nadratowo, Nowe Nadratowo, Wólka Kliczewska, Kliczewo Duże, Kliczewo Małe, Kosewo, Sadowo, Dębsk, Chamsk, Olszewo, Cierpigórz, Dąbrowa, Wiadrowo, Brudnice, Poniatowo, Franciszkowo, Kruszewo, Żuromin, Będzimin, Raczyny, Tadajówka, Dąbrowice, Rozwozin, Rzęzawy.

Obecnie obowiązujące Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie zwalczania wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) na terenie

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

powiatu ciechanowskiego, gostynińskiego, łosickiego, mławskiego, otwockiego, plockiego, miasta Płock, radomskiego, miasta Radom, siedleckiego, miasta Siedlce, sokołowskiego, sierpeckiego i żuromińskiego, na terenie obejmującym powiat żuromiński, w tym Gminę i Miasto Żuromin, nakazuje utrzymywanie drobiu w zamknięciu. Ponadto, zakazuje się utrzymywanie kaczek i gęsi razem z innymi gatunkami drobiu oraz czasowego organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów z udziałem ptaków.

Gmina i Miasto Żuromin realizuje również Program Opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy i Miasta Żuromin w 2022 r., przyjęty uchwałą nr 310/XLII/22 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 24 marca 2022 r. Program określa zasady opieki nad zwierzętami oraz zasady zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy i Miasta i obejmuje:

- zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt,
- opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie,
- odławianie bezdomnych zwierząt,
- obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt,
- poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- usypianie ślepych miotów,
- wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich,
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W 2021 r. Gmina i Miasto Żuromin realizując obowiązki Programu zapewniła opiekę 57 bezdomnym zwierzętom.

1.7 Kultura, sport i rekreacja

1.7.1. Kultura

Powiatowo-Miejska Biblioteka w Żurominie jest samorządową instytucją kulturalną finansowaną z budżetu Gminy i Miasta Żuromin oraz współfinansowaną na zasadzie porozumienia ze środków budżetu powiatu żuromińskiego. Siedzibą biblioteki

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

jest miasto Żuromin, a obszarem jej działania powiat żuromiński oraz Gmina i Miasto Żuromin.

Biblioteka jako instytucja kultury oferuje różnorodne zajęcia dodatkowe, których zadaniem jest propagowanie książek, czytelnictwa oraz edukacji. Organizuje między innymi „lekcje biblioteczne” dla dzieci i młodzieży, w szczególności o następującej tematyce:

- budowa książki,
- polskie symbole narodowe,
- źródła informacji w bibliotece,
- dzieje pisma i książek,
- biblioteka jakiej nie znamy i inne.

Dodatkowo zajmuje się organizacją różnych wydarzeń promujących czytelnictwo, jak spotkania autorskie, spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki dla młodzieży i dorosłych, teatrzyki promujące czytelnictwo, Narodowe Czytanie czy akcja Daj drugie życie książce.

Ponadto systematycznie bierze udział w projektach partnerskich oraz organizuje własne. Są to przykładowo:

- projekt czytelniczy – Z książką na start „Mała książka – wielki człowiek”, dzięki któremu otrzymano wyprawki czytelnicze dla dzieci,
- projekt „Sieć na kulturę w podregionie ciechanowskim”, który polegał na rozwijaniu kompetencji cyfrowych,
- projekt – Mały Festiwal „Ty i Ja” z Koszalińskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym,
- program wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”.

Czytelnicy mają dostęp do publikacji elektronicznych na platformie Legimi – mogą korzystać z oferty ponad 36 tys. ebooków. Ponadto w 2021 r. Biblioteka przystąpiła do konsorcjum, które zawiązały biblioteki mazowieckie, dzięki czemu zakupiono kody do platformy Empik Go – użytkownicy mają tam dostęp do 30 tys. ebooków oraz 25 tys. audiobooków i podcastów.

Biblioteka systematycznie wzbogaca zbiory bibliotek, przede wszystkim w zakresie literatury pięknej dla dzieci i młodzieży oraz literatury pięknej i popularnonaukowej dla

dorosłych, a także pozycje dopasowane do zainteresowań czytelników, jak na przykład japońskie komiksy, które cieszą się dużą popularnością.

Żuromińskie Centrum Kultury w Żurominie jest kolejną samorządową instytucją kulturalną zarządzaną przez Gminę i Miasto Żuromin. Centrum w swoich działaniach nie zajmuje się jedynie edukacją czy kulturą, ale także podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi, sołectwami na terenie gminy czy instytucjami na terenie Gminy i Miasta na rzecz osób starszych.

Oferta kulturalna Centrum obejmuje w szczególności: orkiestrę dętą, chór nauczycielski, sekcję szachową, sekcję brydżową, zespoły muzyczne, szkołę tańca, zajęcia rekreacyjne dla pań, zajęcia plastyczne, naukę śpiewu, naukę gry na instrumentach klawiszowych, naukę gry na gitarze czy harmonijce ustnej.

Ponadto w ramach działalności Centrum Gmina i Miasto Żuromin organizuje wiele wydarzeń kulturalnych dla społeczności lokalnej. Są to na przykład koncerty, festyny, imprezy choinkowe i okazjonalne, spektakle teatralne czy seanse filmowe.

Na obszarze Żuromina działa również sala widowiskowo-kinowa prowadzone przez Centrum, która w ostatnich latach została poddana generalnemu remontowi. Co istotne planowane są kolejne inwestycje w zakresie podniesienia standardu budynku.

Warto wspomnieć, że od 2020 r. Centrum posiada studio telewizyjne, które jest wyposażone w 3 kamery, oświetlenie studyjne, mikser video, nagrywarkę, nowy komputer, system mikrofonów i odpowiednie oprogramowanie.

1.7.2. Sport

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin zlokalizowany jest Kompleks Boisk Sportowych Orlik w Żurominie. Jest to miejsce do aktywnego spędzania czasu. Dla najmłodszych mieszkańców dostępny jest plac zabaw, natomiast młodzież może korzystać między innymi ze skateparku. Ponadto znajdują się tam boiska do gry w piłkę nożną i w piłkę siatkową plażową oraz w tenisa ziemnego.

Na Orliku odbywają się także liczne turnieje, jak na przykład Nocny Otwarty Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Żuromin, turniej piłki ręcznej

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

dla szkół podstawowych, „Żuromin Open” – turniej tenisa ziemnego dla szkół podstawowych czy turniej piłki nożnej plażowej.

Orlik zapewnia również atrakcje w okresie wakacyjnym i ferii zimowych. Organizowane są na przykład wyjazdy na Stadion Narodowy, kulig czy spływ kajakowy.

W Gminie i Mieście działa Miejski Klub Sportowy Wkra Żuromin. Został on założony w 1968 r. jako Ludowy Klub Sportowy Wkra Żuromin. Od 2001 r. zespół występuje pod szyldem MKS Wkra Żuromin. Obecnie drużyna występuje w IV lidze. Treningi zawodników Klubu odbywają się na Stadionie Miejskim.

Ponadto na terenie Gminy i Miasta Żuromin działa kilka uczniowskich klubów sportowych, a mianowicie:

- Uczniowski Klub Sportowy „TROP” w Żurominie, który działa przy Liceum Ogólnokształcącym w Żurominie;
- Uczniowski Klub Sportowy „Kadet” w Żurominie, który działa przy Zespole Szkół Specjalnych w Żurominie;
- Uczniowski Klub Sportowy „Technik” w Żurominie, który działa przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Żurominie;
- Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” w Żurominie, który działa przy Szkole Podstawowej nr 2 w Żurominie;
- Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej nr 1 w Żurominie.

1.7.3. Rekreacja

Na obszarze Gminy i Miasta Żuromin występują następujące zabytki:

- Młyn wodny w Brudnicach, drewniany z 1873 r.;
- Kościół parafialny pw. św. Floriana w Chamsku, XVI-XVII w, drewniany;
- Zespół podworski w Chamsku, który składa się z dworu murowanego oraz parku krajobrazowego, XIX w.;
- Zespół podworski w Kliczewie Małym, który składa się z dworu murowanego i parku krajobrazowego, XIX w.;
- Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca w Poniatowie, XVI-XVIII w., drewniany;

- Zespół podworski w Poniatowie, który składa się z dworu murowanego oraz parku krajobrazowego, XIX w.;
- Kościół parafialny pw. św. Trójcy w Żurominie, który składa się z klasztoru poreformackiego oraz ogrodzenia zespołu klasztorowego.

1.8 Aktywność społeczna

1.8.1. Frekwencja wyborcza

Na aktywność społeczną wpływa przede wszystkim kapitał społeczny, czyli zestaw nieformalnych wartości i norm etycznych wspólnych dla członków określonej grupy i umożliwiających im skuteczne współdziałanie. Na kapitał społeczny składają się w szczególności wiedza, normy etyczne i kulturowe, empatia oraz zaangażowanie społeczne.

O poziomie aktywności społecznej świadczy m.in. udział w wyborach samorządowych. Frekwencja wyborcza ukazuje jak dana społeczność lokalna angażuje się w wybór władz lokalnych i regionalnych. W Polsce przeprowadza się wybory członków organów jednostek samorządu terytorialnego: sejmików województwa, rad powiatów, rad gmin oraz jednoosobowych organów wykonawczych gmin – wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

W kolejnych tabelach przedstawiono udział mieszkańców Gminy i Miasta Żuromin w wyborach samorządowych w 2018 r. w porównaniu do powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz całego kraju.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 25. Wybory do sejmików województw w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	WYBORY DO SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW w 2018 r.		
	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina i Miasto Żuromin	11 876	6 766	56,97
powiat żuromiński	31 995	18 947	59,22
województwo mazowieckie	4 191 570	2 551 244	60,87
Polska	30 170 012	16 545 490	54,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.08.2022)

Tabela 26. Wybory do rady powiatów w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	WYBORY DO RADY POWIATÓW w 2018 r.		
	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina i Miasto Żuromin	11 876	6 770	57,01
powiat żuromiński	31 995	18 954	59,24
województwo mazowieckie	2 479 783	1 459 906	58,87
Polska	20 471 882	11 184 814	54,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.08.2022)

Tabela 27. Wybory do rady gmin i rady miast w miastach na prawach powiatu w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województw i kraju

	WYBORY DO RADY GMIN I RADY MIAST W MIASTACH NA PRAWACH POWIATU w 2018 r.		
	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina i Miasto Żuromin	11 876	6 748	56,82
powiat żuromiński	31 521	18 725	59,40
województwo mazowieckie	4 069 794	2 489 703	61,18
Polska	29 095 469	16 041 203	55,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.08.2022)

Tabela 28. Wybory na wójta/burmistrza/prezydenta gminy/miasta w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin, powiecie żuromińskim, województwie mazowieckim oraz Polsce

	WYBORY NA WÓJTA/BURMISTRZA/PREZYDENTA GMINY/MIASTA w 2018 r.		
	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
	I tura		
Gmina i Miasto Żuromin	11 876	6 751	56,85
powiat żuromiński	31 995	18 942	59,20
województwo mazowieckie	4 185 949	2 550 431	60,93
Polska	30 115 896	16 534 085	54,90
	II tura		
Gmina i Miasto Żuromin	0	0	0,00
powiat żuromiński	3 598	1 904	52,92
województwo mazowieckie	1 132 170	584 398	51,62
Polska	9 523 401	4 650 111	48,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, (dostęp: 31.08.2022)

Frekwencja wyborcza w Gminie i Mieście Żuromin była niższa niż w powiecie żuromińskim i województwie mazowieckim, natomiast wyższa niż w Polsce. Warto zaznaczyć, że burmistrz Gminy i Miasta Żuromin została wybrana w I turze.

1.8.2. Organizacje pozarządowe

Co roku na terenie Gminy i Miasta Żuromin uchwalany jest Roczny program współpracy Gminy i Miasta Żuromin na 2022 rok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym Programu jest budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą i Miastem a organizacjami, służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianiu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Celami szczegółowymi Programu są:

- rozwój współpracy międzysektorowej pomiędzy sektorem pozarządowym a administracją publiczną,
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez umacnianie w świadomości społecznej mieszkańców poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie,
- promocja postaw obywatelskich i prospołecznych,
- tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Gminy i Miasta Żuromin,
- wzmacnianie merytoryczne i techniczne organizacji,
- zapewnienie organizacjom równych z innymi podmiotami szans w realizacji zadań publicznych poprzez wspieranie lub powierzanie im zadań, z jednoczesnym zapewnieniem odpowiednich środków na ich realizację.

Na obszarze Gminy i Miasta funkcjonuje następujące organizacje pozarządowe:

- OSP Poniatowo,
- OSP Chamsk,
- OSP Olszewo,
- OSP Kliczewo Duże,
- OSP Młudzyn,
- OSP Rzężawy,
- OSP Będzimin,
- OSP Żuromin,
- Stowarzyszenie „Cztery Łapy”,
- Stowarzyszenie Hodowli Trzody Chlewnej „Polświn”,
- Stowarzyszenie Zwycię „Moto Ósemka FG Żuromin”,
- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Rozwozinie,
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturowe Wzu,
- Stowarzyszenie „Wagon Inicjatyw”,
- Stowarzyszenie Obywatel 805,
- Żuromińskie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Plan-Szansa”,
- Miejski Klub Sportowy „Wkra” w Żurominie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Trops”,

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- Uczniowski Klub Sportowy „Kadet” przy Zespole Szkół Specjalnych,
- Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” w Żurominie,
- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Żurominie,
- Fundacja Rozwoju Opieki Zdrowotnej Regionu Żuromińskiego,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Żurominie,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (jednostka prowadząca: Caritas Diecezji Płockiej).

Szczególną formą konsultacji społecznych w Gminie i Mieście Żuromin jest Budżet Obywatelski. Jest to demokratyczny proces dyskusji i podejmowania decyzji, w którym mieszkańcy decydują o tym, w jaki sposób wydawać część środków z budżetu. Budżet Obywatelski wynosi 0,5% wydatków Gminy i Miasta Żuromin zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.

W ramach Budżetu Obywatelskiego na 2021 rok zrealizowane zostały następujące inwestycje:

- Plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Chamsku,
- Oświetlenie strefy aktywności i placu zabaw we Wiadrowie,
- Rewitalizacja terenu przy ulicy Parkowej w Poniatowie,
- Wymiana podłóg w Przedszkolu Samorządowym Nr 2 w Żurominie,
- Droga pożarowa przy Szkole Podstawowej Nr 1, Samorządowym Przedszkolu Nr 1 i Zespole Szkół Specjalnych w Żurominie.

1.9 Finanse i administracja

1.9.1. Finanse

Dochodami gminy są dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa, o czym mówią przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Kluczowe jest, by podstawę dochodów stanowiły środki własne, natomiast subwencje i dotacje były jedynie uzupełnieniem budżetu.

Zgodnie z ustawą z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego źródło dochodów własnych gminy stanowią między innymi:

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- wpływy z podatków – od nieruchomości, rolny, leśny, od środków transportowych, dochodowy od osób fizycznych (opłacany w formie karty podatkowej), od spadków i darowizn oraz od czynności cywilnoprawnych;
- wpływy z opłat – skarbowe, targowa, uzdrowiskowa, od posiadania psa, reklamowa, eksploatacyjna;
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Na subwencję ogólną składa się natomiast część wyrównawcza, równoważąca, oświatowa oraz rozwojowa. Część wyrównawcza zarezerwowana jest dla gmin o niskim wskaźniku dochodów podatkowych na 1 mieszkańca oraz o niskiej gęstości zaludnienia. Część wyrównawcza uzyskiwana jest przez gminy o wysokich wydatkach na dodatki mieszkaniowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Część oświatową otrzymują gminy w celu finansowania zadań oświatowych realizowanych przez gminę, nie wliczając w to dowozu uczniów i kwestii przedszkoli. Część rozwojowa wypłacana jest dla gmin w momencie, gdy dochody z PIT i CIT w danym roku spadną poniżej określonego poziomu.

Dotacje celowe gminy mogą przeznaczać na:

- zadania z zakresu administracji rządowej;
- zadania wykonywane na mocy porozumień z organami administracji rządowej;
- usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych;
- finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych;
- realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Ponadto gminy mogą otrzymać dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych, które będą związane z:

- inwestycjami w szkoły i placówki oświatowe,
- inicjatywami wspierającymi edukację na obszarach wiejskich,
- reformą oświaty,
- budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwojem sportu.

Zgodnie z danymi zawartymi w Raporcie o stanie Gminy i Miasta Żuromin za 2021 rok dochód Gminy i Miasta w 2021 r. wyniósł 74 344 360,29 zł. Natomiast wydatki plasowały się na poziomie 69 074 766,50 zł. Oznacza to, że ostateczne saldo było dodatnie i osiągnęło wartość 5 269 593,79 zł.

Analiza danych dotyczących podsumowania finansów Gminy i Miasta wykazała ujemne saldo jedynie w dwóch badanych latach, tj. w 2018 i 2019 r. Co istotne w kolejnych latach saldo osiągało coraz większą wartość, co jest pozytywną sytuacją.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela prezentuje sytuację finansową Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 29. Sytuacja finansowa Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

	SYTUACJA FINANSOWA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody ogółem	49 582 333,12	56 637 826,44	56 631 685,89	61 571 113,4	66 113 633,5	74 020 598,65
wydatki ogółem	48 373 009,64	59 153 607,15	58 186 199,32	60 377 851,96	63 697 749,58	69 074 766,5
saldo	1 209 323,48	-2 515 780,71	-1 554 513,43	1 193 261,44	2 415 883,92	4 945 832,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:31.08.2022)

Tabela przedstawia strukturę dochodów w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.

Tabela 30. Struktura dochodów w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	STRUKTURA DOCHODÓW					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody ogółem	49 582 333,12	56 637 826,44	56 631 685,89	61 571 113,40	66 113 633,50	74 020 598,65
dochody własne	18 279 857,01	22 659 617,95	21 171 913,40	24 292 630,04	26 195 978,68	27 716 843,91
subwencja ogólna ogółem	14 982 405,00	14 399 036,00	14 990 390,00	14 850 813,00	15 041 132,00	20 327 411,00
dotacje ogółem	16 320 071,11	19 579 172,49	20 469 382,49	22 427 670,36	24 876 522,82	25 976 343,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:31.08.2022)

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Analiza danych dotyczących dochodów uzyskiwanych przez Gminę i Miasto Żuromin wykazała, że ich wysokość systematycznie wzrasta, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. Wpływ na to mogło mieć między innymi zwiększenie wartości dochodów uzyskiwanych z podatku od nieruchomości, w tym pozyskiwanego w związku z lokalizacją farm wiatrowych na terenie Gminy i Miasta. Należy jednak zauważyć, że procent udziału dochodów własnych w dochodach ogółem jest niższy w porównaniu do odsetka subwencji i dotacji, co może wpływać na stabilność finansową jednostki gminnej.

Kolejna tabela przedstawia strukturę wydatków według działów klasyfikacji budżetowej Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 31. Struktura wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	STRUKTURA WYDATKÓW WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	48 373 009,64	59 153 607,15	58 186 199,32	60 377 851,96	63 697 749,58	69 074 766,50
rolnictwo i leśnictwo	759 950,75	632 716,07	650 563,98	869 676,33	1 473 173,08	899 587,04
Transport i łączność	2 138 247,99	5 831 938,79	2 637 681,68	3 814 828,51	1 981 083,50	3 425 748,80
Gospodarka mieszkaniowa	178 893,21	298 881,09	383 910,15	349 673,39	305 255,78	544 190,44
Działalność usługowa	1 243 675,82	1 199 404,04	1 530 127,16	1 206 939,46	320 606,69	189 417,88
Administracja publiczna	3 816 119,60	4 108 591,73	4 419 657,12	4 514 237,98	5 386 487,13	6 087 865,38
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	11 111,79	8 511,00	100 228,73	108 704,00	109 998,56	2 979,00
Obrona narodowa	400,00	0,00	0,00	0,00	1 500,00	0,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	405 885,55	399 255,66	634 235,89	338 749,32	434 001,42	445 004,35

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	STRUKTURA WYDATKÓW WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obsługa długu publicznego	196 540,73	190 410,31	238 958,92	249 786,09	179 646,99	143 048,53
Oświata i wychowanie	17 313 424,13	19 787 418,88	20 767 113,58	20 746 022,74	22 296 019,33	25 321 298,83
Ochrona zdrowia	302 581,13	235 223,32	280 219,82	239 030,28	208 031,87	371 121,71
Pomoc społeczna	16 140 506,70	2 330 961,51	2 426 768,20	2 545 337,35	2 669 520,60	2 887 104,14
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	349 562,43	0,00	27 472,23	8 000,00	1 275,00	1 500,00
Edukacyjna opieka wychowawcza	310 357,98	313 933,99	299 437,19	445 342,70	374 541,22	484 950,99
Rodzina	-	16 472 620,65	16 536 697,15	18 691 887,47	21 137 996,04	20 589 724,70
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 580 425,88	5 745 556,81	5 220 013,88	3 817 879,59	5 315 699,59	6 069 019,08
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 295 768,53	1 330 482,81	1 365 903,99	1 418 617,03	1 322 873,32	1 290 372,80
Kultura fizyczna	329 557,42	267 700,49	667 209,65	1 013 139,72	180 039,46	321 832,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp:31.08.2022)

Analiza danych dotyczących wydatków w Gminie i Mieście Żuromin wykazała ich wzrost. W badanym okresie najwięcej środków przeznaczano na realizację zadań z zakresu wsparcia rodziny i oświaty. Ponadto dużą część środków rozdysponowano na działania związane z: transportem, administracją publiczną, pomocą społeczną, gospodarką komunalną i ochroną środowiska, a także kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego.

1.9.2. Administracja

Urząd Gminy i Miasta Żuromin zlokalizowany jest przy ulicy Plac Józefa Piłsudskiego 3 w Żurominie.

Budynek Urzędu Gminy i Miasta Żuromin jest przystosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne. Z boku budynku zlokalizowane jest wejście z podjazdem dla wózków. Dla osób na wózkach inwalidzkich dostępny jest korytarz i pomieszczenia na parterze. Istnieje też możliwość skorzystanie ze schodolaza w celu przemieszczenia się na wyższe kondygnacje.

Struktura organizacyjna Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie

I. Kierownictwo Urzędu:

1. Burmistrz Gminy i Miasta Żuromin,
2. Zastępca Burmistrza Gminy i Miasta Żuromin,
3. Sekretarz Gminy i Miasta,
4. Skarbnik Gminy.

II. Komórki organizacyjne:

1. Wydział Organizacyjny (Or),
2. Wydział Finansów (FN),
3. Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami, Rolnictwa i Planowania Przestrzennego (GGNR i PP),
4. Wydział Infrastruktury, Budownictwa, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska (IBGKiOŚ),
5. Wydział Spraw Obywatelskich i Urząd Stanu Cywilnego (SO i USC),
6. Wydział Oświaty Kultury Promocji Sportu i Zdrowia (OKP SiZ),
7. Straż Miejska (SM).

1.10 Analiza SWOT sfery społecznej

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków wynikających z diagnozy sytuacji społecznej Gminy i Miasta Żuromin należy dokonać analizy SWOT. Poniższa tabela przedstawia mocne i słabe strony Gminy i Miasta oraz jej szanse i zagrożenia w sferze społecznej.

Tabela 32. Analiza SWOT sfery społecznej

ANALIZA SWOT SFERY SPOŁECZNEJ	
mocne strony	słabe strony
- wzrost liczby przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, - funkcjonowanie żłobka na terenie Gminy i Miasta Żuromin, - funkcjonowanie programów społecznych, - funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, - spadek liczby świadczeń rodzinnych, - działalność Klubu Senior, - dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, - dostęp do usług farmaceutycznych, - wzrost liczby budynków mieszkalnych, - wzrost liczby mieszkań, - funkcjonowanie Straży Miejskiej, - funkcjonowanie 8 jednostek OSP, - działalność Powiatowo-Miejskiej Biblioteki w Żurominie, - działalność Żuromińskiego Centrum Kultury, - bogata oferta sportowa, - współpraca z organizacjami pozarządowymi,	- spadek liczby ludności, - spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, - spadek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, - wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz jej przewaga nad osobami w wieku przedprodukcyjnym, - ujemny przyrost naturalny, - ujemne saldo migracji, - duży wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia w zakresie pomocy społecznej w 2020 r., - wzrost liczby miejscowych zagrożeń (silne wiatry, opady śniegu, opady deszczu, w komunikacji, medyczne, rolnicze [ptasia grypa 2021]), - frekwencja wyborcza w 2018 r. niższa niż w powiecie i województwie, - mały udział dochodów własnych w dochodach ogółem, wzrost wydatków Gminy i Miasta Żuromin.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

ANALIZA SWOT SFERY SPOŁECZNEJ	
mocne strony	słabe strony
wzrost dochodów Gminy i Miasta Żuromin (farmy wiatrowe).	
szanse	zagrożenia
- możliwość pozyskiwania środków finansowych (w tym funduszy UE) na realizację projektów o charakterze społecznym, - poprawa sytuacji materialnej mieszkańców.	- starzenie się społeczeństwa, - migracje ludzi młodych i wykształconych, - następstwa związane z pandemią Covid-19, - wzrost wydatków na świadczenia społeczne związane z trendem starzenia się społeczeństwa, - wzrost kosztów opieki zdrowotnej.

Źródło: opracowanie własne.

2. Sfera gospodarcza

2.1. Potencjał gospodarczy

Do kluczowych czynników rozwoju jednostek terytorialnych należy potencjał gospodarczy. W skład potencjału gospodarczego zalicza się między innymi: stowarzyszenia, do jakich należy jednostka, dochody własne gmin, aktywność zawodową mieszkańców, lokalny rynek pracy, rodzaj przedsiębiorczości oraz atrakcyjność środowiska naturalnego.

2.1.1. Współpraca samorządowa

Gmina i Miasto Żuromin jest członkiem ważnych dla rozwoju Miasta stowarzyszeń, należą do nich:

- Związek Miast Polskich - to najstarsza i największa polska organizacja samorządowa. Powstała ona w 1917 roku. Obecnie należy do niej 300 miast. Związek Miast Polskich ma na celu dążenie do społecznego, kulturalnego i gospodarczego rozwoju miast polskich. Przystąpienie do związku umożliwia Żurominowi korzystanie z ich wsparcia eksperckiego i merytorycznego. Związek udostępnia Gminie i Miastu Żuromin ekspertyzy prawne oraz wspomaga w bieżącym i strategicznym zarządzaniu przez System Analiz Samorządowych,
- Koalicja 5 frakcji – jej celem jest upowszechnianie wiedzy i praktycznych rozwiązań dotyczących segregowania i recyklingu odpadów. Członkostwo pozwoliło Gminie i Miastu Żuromin na skorzystanie z wielu praktycznych i edukacyjnych rozwiązań.

2.1.2. Dochody własne

Kolejnym ważnym czynnikiem, decydującym o potencjale gospodarczym są dochody własne, jakimi dysponuje Gmina i Miasto Żuromin. Czynnik ten pokazuje, jakie są możliwości inwestycyjne danej jednostki terytorialnej i tym samym decyduje o jej atrakcyjności, ponieważ wskazuje, czy dana jednostka potrafi przyciągnąć na swoje tereny inwestorów. Czym wyższa jest wartość tego współczynnika, tym atrakcyjność danej jednostki jest większa.

Tabela prezentuje, jak kształtuje się udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 33. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy Miasta Żuromin w latach 2016-2021

	UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody własne	18 279 857,01	22 659 617,95	21 171 913,40	24 292 630,04	26 195 978,68	27 716 843,91
dochody ogółem	49 582 333,12	56 637 826,44	56 631 685,89	61 571 113,40	66 113 633,50	74 020 598,65
udział dochodów własnych w dochodach ogółem	36,87%	40,01%	37,39%	39,45%	39,62%	37,44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 17.10.2022)

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że udział dochodów własnych w dochodach ogółem w Gminie i Mieście Żuromin w analizowanym okresie wahał się w granicach od 37% do 40%.

2.1.3. Atrakcyjność środowiska naturalnego

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Międzyrzecze Skrwy i Wkry - obejmuje ochroną obszar dwóch naturalnych dolin rzecznych Skrwy i Wkry, z łąkami i grupami drzew i zakrzaczeniami, oraz obszarów łąk, pól i zadrzewień między nimi. Jego powierzchnia wynosi 28 206,9000 ha,
- Obszar Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki – powierzchnia obszaru wynosi 28 751,5400 ha. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków,
- pomnik przyrody, jakim jest drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*; pierśnica: 86cm; obwód: 270cm; wysokość: 17m),
- pomnik przyrody, którym jest grupa drzew znajdująca się na terenie parku podworskiego. Do tej grupy należą dwa jesiony wyniosłe oraz klon pospolity,
- grupa drzew uznana za pomnik przyrody znajduje się na również terenie parku podworskiego i należą do niej dwa jesiony wyniosłe,
- oprócz tego pomnikiem przyrody jest również drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*; pierśnica: 116cm; obwód: 364cm; wysokość: 22m).

Na terenie Gminy i Miasta znajdują się kompleksy obszarów otwartych, o niezdegradowanym krajobrazie. Stwarzają one możliwość zachowania dobrej kondycji ekosystemów i efektywnego ich wykorzystania dla potrzeb rekreacji i wypoczynku.

Uwarunkowania przyrodnicze na terenie Gminy i Miasta Żuromin stwarzają możliwość:

- rozwoju produkcji zbóż konsumpcyjnych i roślin przemysłowych (głównie w środkowo - wschodniej części gminy),
- produkcji zbóż paszowych i ziemniaków,
- rozwoju chowu i hodowli bydła oraz trzody chlewnej.

Na terenie Gminy i Miasta istnieje możliwość podejmowania, w kontekście atrakcyjności przyrodniczo-krajobrazowej obszaru, różnych form usług związanych z rekreacją i wypoczynkiem, np. wczasy ekologiczne w zagrodach wiejskich, mała gastronomia czy sprzedaż własnych produktów rolnych.

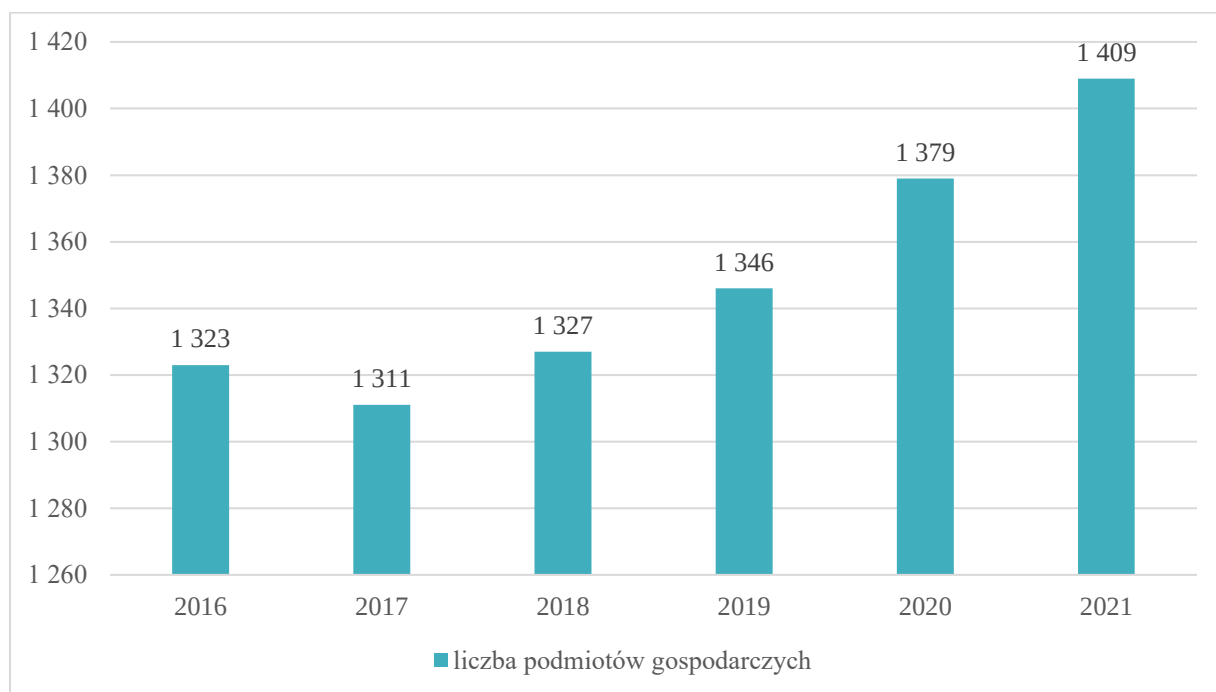

Dodatkowo teren Gminy i Miasta posiada również głębokie odwierty dające podstawy do rozważań nad możliwością udostępnienia wód i wykorzystania energii geotermalnej do celów ciepłowniczych.

2.2 Przedsiębiorczość

Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie i Miasto Żuromin od 2017 roku systematycznie rośnie. Sytuacja ta została zaprezentowana graficznie na wykresie.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Mieście Żuromin w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022).

Oprócz ogólnej liczby podmiotów gospodarczych, ważnym aspektem jest również podział tej liczby ze względu na klasę wielkości. Przedsiębiorstwa można podzielić na:

- mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniają od 0 do 9 osób,
- małe przedsiębiorstwa – liczba pracowników od 10 do 49,
- średnie przedsiębiorstwa – liczą sobie od 50 osób do 249 zatrudnionych osób,
- duże przedsiębiorstwa – posiadają powyżej 250 pracowników.

Dokładne zestawienie liczby podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem wspomnianego podziału zostało przedstawione w tabeli.

Tabela 34. Liczba podmiotów gospodarczych wg klas wielkości w Gminie Miasto Żuromin w latach 2016-2021

	PODMIOTY GOSPODARCZE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1 323	1 311	1 327	1 346	1 379	1 409
0-9	1 274	1 265	1 283	1 302	1 336	1 365
10-49	38	35	33	33	33	34
50-249	10	10	10	10	9	9
250 i więcej	1	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

W Gminie i Mieście Żuromin dominują mikroprzedsiębiorstwa. W 2021 r. ich struktura w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wyniosła 96,88%. Bardzo dużym atutem Gminy i Miasta jest fakt, że posiada ona duże przedsiębiorstwo, które zwiększa możliwości mieszkańców na znalezienie tam pracy.

Aspektem związanym z przedsiębiorczością jest również fakt czy przedsiębiorstwa pochodzą z sektora prywatnego czy publicznego. Takowe zestawienie zaprezentowane zostało w kolejnej tabeli.

Tabela 35. Przedsiębiorstwa z podziałem na sektor prywatny i publiczny w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021

	PRZEDSIĘBIORSTWA – SEKTOR PRYWATNY I PUBLICZNY					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1 323	1 311	1 327	1 346	1 379	1 409
sektor publiczny	49	44	44	41	41	42
sektor prywatny	1 270	1 263	1 278	1 299	1 330	1 359

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin dominują przedsiębiorstwa z sektora prywatnego. W 2021 r. udział sektora prywatnego w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wynosił 96,45%.

Ważnym elementem związanym z przedsiębiorczością jest również wyodrębnienie sektorów gospodarki na terenie Gminy i Miasta Żuromin. Element ten przedstawiony został

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

w niniejszym opracowaniu za pomocą analizy z wykorzystaniem Polskiej Klasyfikacji Działalności (dalej: PKD). PKD jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem rodzajów działalności gospodarczych, wykonywanych przez podmioty gospodarcze działające na rynku. Zestawienie przedsiębiorstw z podziałem na PKD zostało przedstawione w tabeli.

Tabela 36. Liczba podmiotów gospodarczych według sekcji PKD na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

	PODMIOTY GOSPODARCZE – SEKCJE PKD					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	1 323	1 311	1 327	1 346	1 379	1 409
Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	111	109	106	107	103	106
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	119	121	115	114	115	118
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7	6	7	7	10	7
Sekcja E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	1	1	1	1	1	1
Sekcja F – budownictwo	130	141	154	158	167	175
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	434	411	405	396	403	399
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	33	32	41	40	43	43
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	18	20	20	24	26
Sekcja J – informacja i komunikacja	17	20	27	32	33	37
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	32	36	34	33	32	32
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	47	48	48	48	48	48

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	PODMIOTY GOSPODARCZE – SEKCJE PKD					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	88	86	91	104	107	113
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	33	28	23	22	26	29
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	18	18	13	13	13	13
Sekcja P - edukacja	68	59	62	58	59	64
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	69	74	73	75	77	78
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	19	19	23	23	21
Sekcja S i T – pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	85	84	88	94	94	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

Do największych grup branżowych wg klasyfikacji PKD należy działalność z kategorii: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli oraz budownictwo.

Aby móc w pełni ocenić poziom przedsiębiorczości na terenie Gminy i Miasta Żuromin, konieczne jest również porównanie ilości przedsiębiorstw na tle innych szczebli administracyjnych. Tabela przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych na 1000 ludności Gminy i Miasta Żuromin w porównaniu z innymi jednostkami.

Tabela 37. Podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	PODMIOTY GOSPODARCZE NA 1000 LUDNOŚCI					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	90,7	90,3	91,8	94,1	97,2	100,5
Żuromin - miasto	118,2	116,9	119,1	121,8	124,6	127,2
Żuromin - obszar wiejski	46,9	47,8	48,0	49,6	53,0	56,9
powiat żuromiński	68,7	69,3	70,8	72,9	74,8	76,9
województwo mazowieckie	146,9	150,3	151,1	157,6	163,6	171,2
Polska	110,3	112,1	113,6	117,5	121,9	127,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

Analiza wykazała, że podobnie w jak innych badanych jednostkach, na terenie Gminy i Miasta Żuromin wzrastała liczba podmiotów gospodarczych (wyjątkiem był rok 2017 dla Gminy i Miasta Żuromin, w tym obszaru miejskiego), co pozytywnie wpływa na rozwój Gminy i Miasta. Dodatkowo wskaźnik dla Gminy i Miasta Żuromin odnotował lepsze wyniki niż w przypadku obszaru wiejskiego Gminy i Miasta oraz powiatu żuromińskiego.

Dodatkowo na terenie Gminy i Miasta Żuromin w ramach wspierania rozwoju gospodarczego udostępnia się przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje grunty o powierzchni ok. 4,72 ha położone w Żurominie pomiędzy ul. Komunalną i Strzelecką. Zabieg przeprowadzany jest w ramach Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Grunty mogą być zbywane w całości bądź w mniejszych powierzchniach w zależności od zapotrzebowania inwestora. Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna oferuje przedsiębiorstwom pomoc w formie zwolnienia z podatku dochodowego (PIT lub CIT) zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji oraz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Pomoc publiczna udzielana jest przedsiębiorcy w formie zwolnień podatkowych. Pomoc taka przysługuje z następujących tytułów: kosztów nowej inwestycji oraz zatrudnienia określonej liczby pracowników w związku z nową inwestycją.

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin znajdują się tereny inwestycyjne zlokalizowane w ramach Żuromińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej. Powierzchnia tych gruntów wynosi

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

ok. 8 ha. Grunty położone są w atrakcyjnej lokalizacji, w rejonie ulic: Komunalna, Strzelecka, Towarowa, Działkowa. Na omawianych terenach dopuszcza się działalność produkcyjną, usługową oraz handel. Natomiast głównym celem strefy jest aktywizacja gospodarcza oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy i Miasta Żuromin.

Dla osób, które dopiero zamierzają rozpocząć działalność gospodarczą Gmina i Miasto Żuromin posiada uruchomiony program wspierania lokalnej mikro, małej i średniej przedsiębiorczości oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Inkubator Przedsiębiorczości w Żurominie znajduje się przy ul. Warszawskiej 4. Działa on w ten sposób, że udostępnia lokale do najmu w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Powierzchnia użytkowa lokali w Inkubatorze wynosi ok. 200 m².

W latach 2018-2021 z programu korzystało 6 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą z siedzibą na terenie Gminy i Miasta Żuromin. Wyjątkiem był rok 2020, gdzie liczba tych podmiotów wyniosła 5.

Gmina i Miasto Żuromin posiada uchwałę w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości przedsiębiorców tworzących nowe inwestycje i nowe miejsca pracy na terenie Gminy i Miasta Żuromin w ramach pomocy de minimis (uchwała nr 193/XXIV/20 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 19 listopada 2020 r.).

2.3 Rynek pracy

Rynek pracy na terenie Gminy i Miasta Żuromin kształtowany jest głównie przez sektor prywatny, tj. 96,45% ogółu podmiotów gospodarki narodowej.

Aktywność ekonomiczna wyróżnia ludność w podziale na:

- osoby pracujące,
- zarejestrowanych bezrobotnych,
- biernych zawodowo.

Do osób pracujących zalicza się osoby, które za wykonaną pracę otrzymują zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód. Do osób pracujących zalicza się m.in.:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy,
- osoby pracujące na własny rachunek,
- osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów,

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- członków spółdzielni rolniczej oraz duchownych.

Liczba osób pracujących na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021 została przedstawiona w tabeli.

Tabela 38. Liczba osób pracujących na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

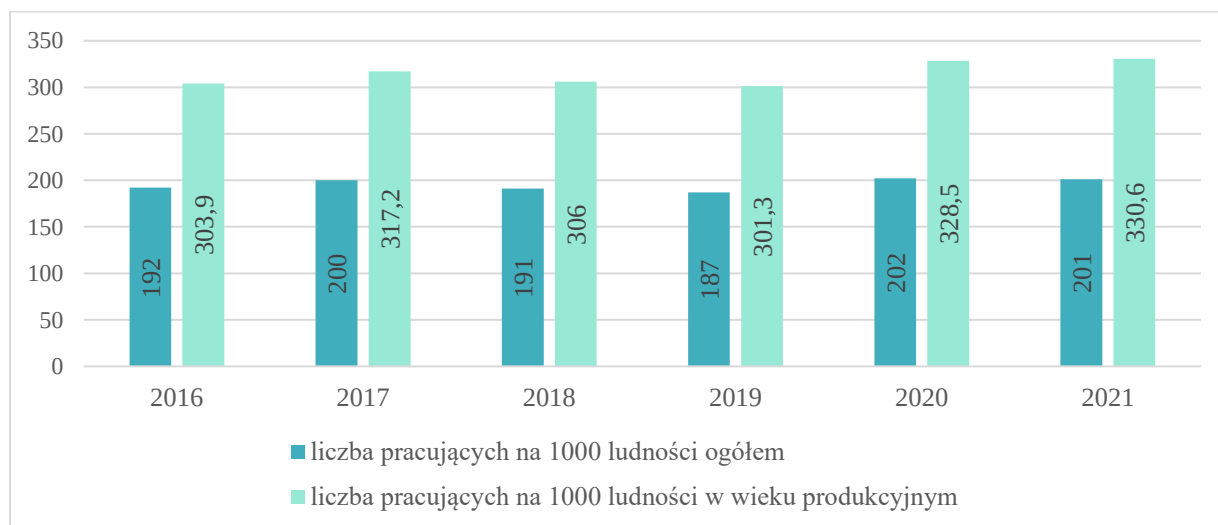
	OSOBY PRACUJĄCE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	2 808	2 903	2 763	2 674	2 869	2 815
mężczyźni	1 232	1 281	1 107	1 043	1 250	1 210
kobiety	1 576	1 622	1 656	1 631	1 619	1 605

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

Liczba osób pracujących na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2017 wzrosła. W latach 2018-2019 zmalała i w 2020 roku ponownie wzrosła. Jednakże 2021 rok przyniósł kolejny spadek tej wartości. Sytuacja w przypadku mężczyzn kształtuje się podobnie jak w przypadku ogólnej liczby osób. Natomiast w przypadku kobiet liczba pracujących do 2018 roku zwiększała się, jednakże od 2019 roku zaczęła ona maleć.

W przypadku osób pracujących warto również zwrócić uwagę, jak wygląda sytuacja osób pracujących na 1000 ludności ogółem oraz pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym. Takowe zestawienie znajduje się na wykresie.

Wykres 7. Liczba pracujących na 1000 ludności ogółem oraz liczba pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Zarówno liczba osób pracujących na 1000 ludności ogółem, jak i liczba pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie kształtowała się bardzo różnorodnie.

Następną z analizowanych grup są osoby bezrobotne. Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym jest osoba:

- która ukończyła lat 18 i nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej,
- zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu prac,
- zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy,
- poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Do pełnej analizy bezrobocia, konieczne jest uwzględnienie, jak kształtuje się sytuacja bezrobocia jawnego (rejestrowanego) oraz utajnionego (ukrytego). W skład bezrobocia jawnego wchodzi osoby, które zgłosiły się do urzędu pracy i są zarejestrowane jako osoby bezrobotne. Bezrobocie ukryte są to osoby nieaktywne zawodowo, ale przy tym nieobjęte ewidencją z powodu niezarejestrowania w powiatowych urzędach pracy. Wszelkie statystyki zawierają jedynie bezrobocie jawne, co przyczynia się do tego, że nie obrazują one w pełni stanu faktycznego bezrobocia. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy i Miasta Żuromin przedstawiona została w porównaniu do obszaru miejskiego, wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w kolejnej tabeli. Należy zaznaczyć, że dane z podziałem na obszar miejski i wiejski nie są dostępne za okres od 2016 do 2018 r.

Tabela 39. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	BEZROBOCIE REJESTROWANE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	ogółem					
Gmina i Miasto Żuromin	1 081	957	897	897	861	779
Żuromin - miasto	-	-	-	538	511	466
Żuromin - obszar wiejski	-	-	-	359	350	313
powiat żuromiński	2 898	2 537	2 480	2 404	2 370	2 162

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	BEZROBOCIE REJESTROWANE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
województwo mazowieckie	188 910	154 068	136 545	123 208	146 375	129 248
Polska	1 335 155	1 081 746	968 888	866 374	1 046 432	895 203
	kobiety					
Gmina i Miasto Żuromin	575	545	493	492	488	428
Żuromin - miasto	-	-	-	299	288	254
Żuromin - obszar wiejski	-	-	-	193	200	174
powiat żuromiński	1 537	1 427	1 373	1 308	1 289	1 190
województwo mazowieckie	93 803	78 818	71 105	63 524	74 022	65 282
Polska	712 227	595 530	542 642	479 415	561 606	481 935
	mężczyźni					
Gmina i Miasto Żuromin	506	412	404	405	373	351
Żuromin - miasto	-	-	-	239	223	212
Żuromin - obszar wiejski	-	-	-	166	150	139
powiat żuromiński	1 361	1 110	1 107	1 096	1 081	972
województwo mazowieckie	95 107	75 250	65 440	59 684	72 353	63 966
Polska	622 928	486 216	426 246	386 959	484 826	413 268
	osoby zarejestrowane do 30 roku życia jako bezrobotne					
Gmina i Miasto Żuromin	312	258	237	222	236	183
Żuromin - miasto	-	-	-	104	113	83
Żuromin - obszar wiejski	-	-	-	118	123	100

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

	BEZROBOCIE REJESTROWANE					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
powiat żuromiński	940	764	764	747	734	603
województwo mazowieckie	46 987	37 606	32 741	29 265	35 597	28 515
Polska	363 901	282 366	251 994	222 972	271 158	210 910
	osoby zarejestrowane powyżej 50 roku życia jako bezrobotne					
Gmina i Miasto Żuromin	266	262	245	241	216	209
Żuromin - miasto	-	-	-	150	134	136
Żuromin - obszar wiejski	-	-	-	91	82	73
powiat żuromiński	651	604	578	544	541	534
województwo mazowieckie	55 783	43 983	38 143	34 324	38 266	35 473
Polska	376 948	298 561	262 704	235 672	268 763	240 814
	długotrwale bezrobotni					
Gmina i Miasto Żuromin	670	559	542	518	541	496
Żuromin - miasto	-	-	-	317	319	298
Żuromin - obszar wiejski	-	-	-	201	222	198
powiat żuromiński	1 848	1 561	1 498	1 406	1 508	1 379
województwo mazowieckie	111 298	88 151	75 032	64 735	76 509	75 641
Polska	747 623	594 789	507 235	432 438	515 776	506 454

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 19.10.2022)

Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni na terenie Gminy i Miasta Żuromin w analizowanym okresie zmalała o 27,94%. W latach 2016-2021 spadek nastąpił również w przypadku powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz Polski.

W 2021 r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 779, w tym 428 kobiet (54,94%) oraz 351 mężczyzn (45,06%). Osoby bezrobotne poniżej 30. roku życia stanowiły 23,49% ogółu

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

zarejestrowanych, co nie jest korzystnym zjawiskiem, ponieważ może między innymi świadczyć o niedostosowaniu osób młodych do potrzeb rynku. Osoby długotrwale bezrobotne to osoby pozostające bez pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat. W 2021 r. stanowiły one aż 63,67% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze Gminy i Miasta Żuromin.

Kluczową kwestią w przypadku lokalnego rynku pracy jest udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W tabeli przedstawiono, jak kształtuje się sytuacja w Gminie i Mieście Żuromin na tle pozostałych analizowanych jednostek w latach 2016-2021.

Tabela 40. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	UDZIAŁ BEZROBOTNYCH					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	11,7	10,5	9,9	10,1	9,9	9,1
Żuromin - miasto	0,0	0,0	0,0	9,7	9,4	8,8
Żuromin - obszar wiejski	0,0	0,0	0,0	10,7	10,5	9,6
powiat żuromiński	11,9	10,5	10,4	10,2	10,2	9,5
województwo mazowieckie	5,8	4,8	4,2	3,9	4,6	4,1
Polska	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6	4,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 20.10.2022)

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym kształtuje się malejąco na obszarze miejskim, obszarze wiejskim oraz w powiecie żuromińskim. W Gminie i Mieście Żuromin wskaźnik ten wzrósł tylko w 2019 roku, a w pozostałych latach malał. Natomiast w innych analizowanych jednostkach wskaźnik ten z roku na rok malał. Wyjątkiem był rok 2020, w którym odnotowano wzrosty w stosunku do lat poprzednich, jednakże może wynikać to z faktu, że w tych latach panowała pandemia COVID-19, na skutek której wiele osób straciło pracę.

2.2. Analiza SWOT sfery gospodarczej

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków wynikających z diagnozy sytuacji gospodarczej Gminy i Miasta Żuromin należy dokonać analizy SWOT. Dokładna analiza znajduje się w tabeli.

Tabela 41. Analiza SWOT sfery gospodarczej

ANALIZA SWOT SFERY GOSPODARCZEJ	
Mocne strony	Słabe strony
• członkostwo w stowarzyszeniach, • występowanie form ochrony przyrody, • posiadanie obszarów otwartych o niezdegradowanym krajobrazie, • dobre uwarunkowania przyrodnicze, • możliwość podejmowania działań w kontekście atrakcyjności przyrodniczo-krajobrazowej, • posiadanie dużego przedsiębiorstwa, • wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych, • wspieranie rozwoju gospodarczego przedsiębiorców, • posiadanie inkubatora dla przedsiębiorców, • wzrastająca liczba osób pracujących, • malejąca liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych, • spadek bezrobocia długotrwałego.	• niski udział dochodów własnych, • wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych
Szanse	Zagrożenia
• możliwość uzyskania dotacji zewnętrznych,	• następstwa związane z pandemią covid-19, • wzrost inflacji,

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

ANALIZA SWOT SFERY GOSPODARCZEJ

• możliwość rozwoju energii geotermalnej do celów ciepłowniczych.	• konflikt na Ukrainie.

Źródło: opracowanie własne.

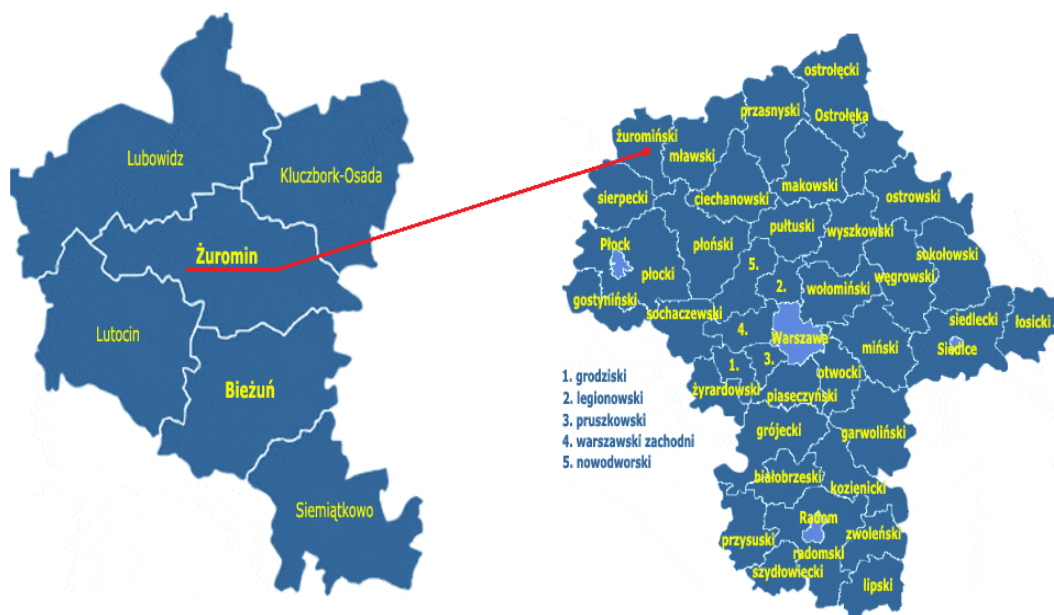
3. Sfera przestrzenna

3.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina i Miasto Żuromin położona jest w północno–zachodniej części województwa mazowieckiego, na terenie powiatu żuromińskiego. Sąsiaduje z czterema gminami: Biezuń, Kluczbork-Osada, Lubowidz, Lutocin. Siedziba Gminy i Miasta Żuromin znajduje się w Żurominie, który oddalony jest 150 km od Warszawy, 95 km od Olsztyna i 100 km od Torunia. Powierzchnia Gminy i Miasta Żuromin wynosi 132,92 km².

Położenie Gminy i Miasta Żuromin zostało zaprezentowane na poniższej mapie.

Mapa 1. Lokalizacja Gminy i Miasta Żuromin na mapach powiatu żuromińskiego oraz województwa mazowieckiego

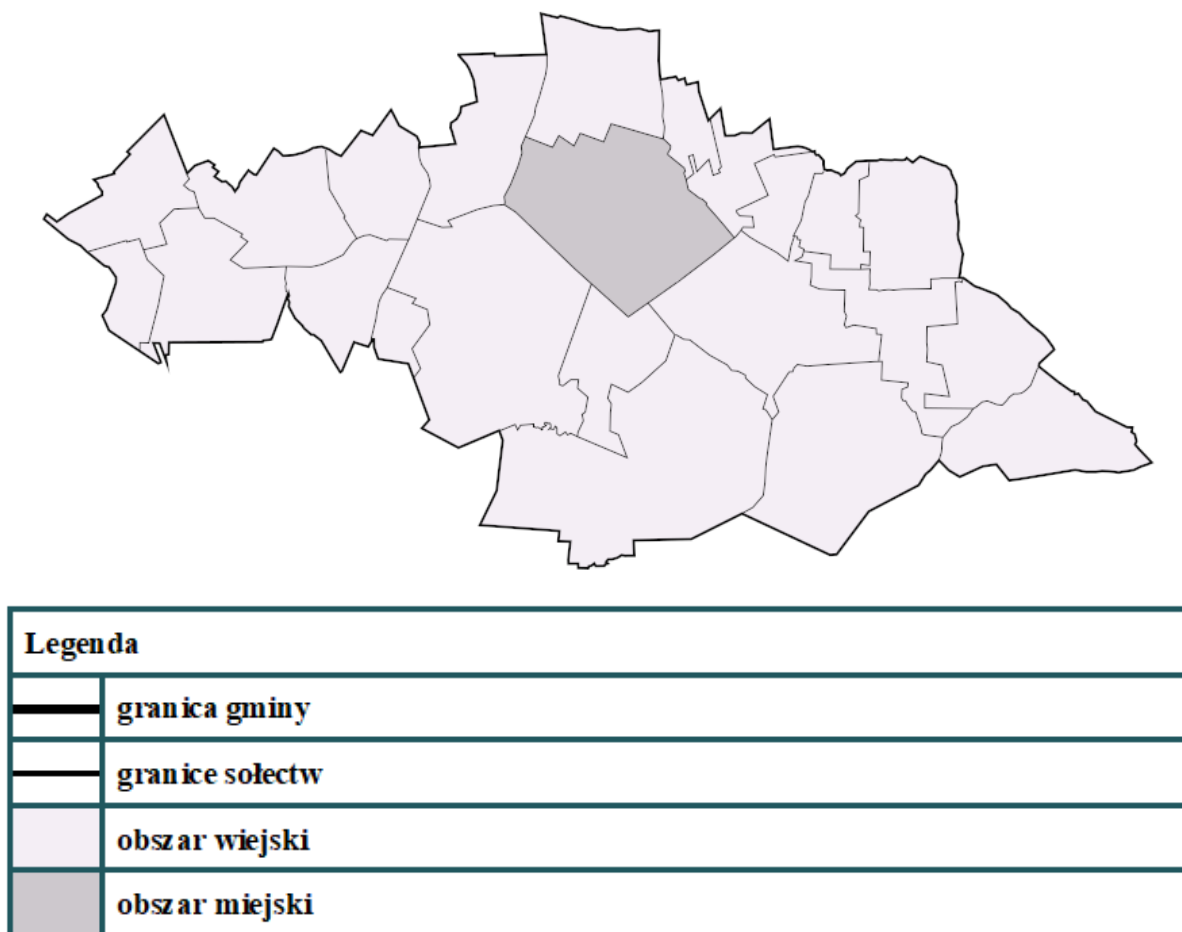

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://gminy.pl/>.

Gmina i Miasto Żuromin składa się z 23 sołectw. Zalicza się do nich: Będzimin, Brudnice, Cierpigórz, Chamsk, Dąbrowa, Dąbrowice, Dębsk, Franciszkowo, Kliczewo Duże, Kliczewo Małe, Kosewo, Kruszewo, Młudzyn, Nadratowo, Olszewo, Poniatowo, Raczyne, Rozwozin, Rzęzawy, Sądowo, Tadolajówka, Wiadrowo oraz Wólka Kliczewska. Dokładny podział na sołectwa przedstawiony został na mapie.

Mapa 2. Podział na sołectwa w Gminie i Mieście Żuromin

Źródło: opracowanie własne

Według fizyczno–geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) obszar Gminy i Miasta Żuromin położony jest na terytorium dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych tj. Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego i Niziny Północnomazowieckiej. Na danym obszarze odznaczają się również mniejsze jednostki czyli mezoregiony. Do mezoregionów, na obszarze Gminy i Miasta należy: Równina Urszulewska, Wzniesienia Mławskie oraz Równina Raciąska.

Mezoregion Równina Raciąska – mezoregion jest piaszczystą równiną o wykształconych wydmach z miejscowymi odsłonięciami glin zwałowych. W krajobrazie regionu występują lasy, pola uprawne i obszary podmokłe. Obejmuje on największy obszar gminy i miasta Żuromin z wyjątkiem niewielkich fragmentów na północy i zachodzie.

Mezoregion Wzniesienia Mławskie – mezoregion jest morenową wysoczyzną o bezzeiornej powierzchni. W obrębie Wzniesień Mławskich przeważają obszary rolnicze oraz

kompleksy leśne występujące na peryferiach. Obejmuje on tereny w północnej części Gminy i Miasta.

Mezoregion Równina Urszulewska – mezoregion fizycznogeograficzny stanowi wschodnią część Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Znaczna część regionu jest zalesiona. Znajduje się tu Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy. Obejmuje on fragmenty zachodniej części Gminy i Miasta.

3.2. Uwarunkowania przestrzenne

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, ład przestrzenny stanowi jedno z zadań własnych gminy. Realizacja tego zadania opiera się głównie na uchwaleniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, bądź wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Gmina i Miasto Żuromin posiada następujące dokumenty planistyczne dotyczące zagospodarowania przestrzennego:

- Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennych zagospodarowania Gminy i Miasta Żuromin,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennych zagospodarowania zostało wprowadzone uchwałą nr 193/XXXI/2001 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 9 lutego 2001 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Żuromin, następnie zmienione uchwałą nr 173/XXVI/08 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 30 grudnia 2008 roku oraz uchwałą nr 189/XXIII/20 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 27 października 2020 r.

Na podstawie analizy uwarunkowań Gminy i Miasta określonych w obowiązującym Studium (patrz uchwały powyżej) możliwe jest określenie szans na rozwój Gminy i Miasta Żuromin, są one następujące:

- brak zdegradowania kompleksów obszarów otwartych pozwala na zachowanie na dobrym poziomie kondycji ekosystemów oraz wykorzystanie ich w celach rekreacyjnych;

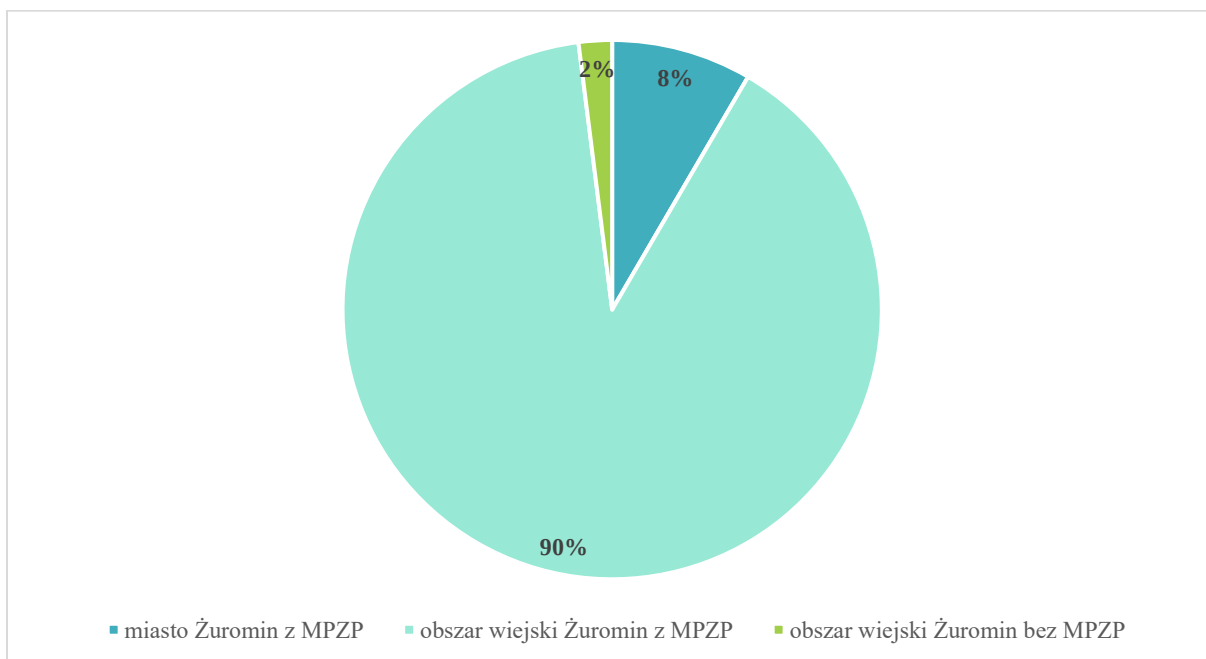
Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- sukcesywne dolesienia terenów o niskich wartościach bonitacyjnych mogą wpłynąć pozytywnie na atrakcyjność rekreacyjno-wypoczynkową Gminy i Miasta oraz przyczynić do ochrony środowiska naturalnego,
- uwarunkowania przyrodnicze, w tym również czystość gleb, umożliwiają rozwój rolnictwa oraz przetwórstwa rolno-spożywczego,
- atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa pozwala na rozwój różnych form usług o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym,
- konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej ze względu na ponadnormatywne zanieczyszczenia wód rzeki Wkry.

Kolejnymi kluczowymi dokumentami planistycznymi dla Gminy i Miasta Żuromin są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Według danych z Raportu o stanie Gminy i Miasta Żuromin z 2021 roku Gmina i Miasto Żuromin posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla 98% powierzchni gminy (132,92 km²).

Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żuromin w 2021 roku przedstawione zostało na wykresie.

Wykres 8. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żuromin w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy i Miasta Żuromin za 2021

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują miasto Żuromin oraz 23 sołectwa. Obszarami, które nie zostały objęte MPZP są przede wszystkim tereny rolnicze oraz miejscowości Wiadrowo i Dąbrowa, gdzie występuje głównie zabudowa mieszkaniowa, usługowa oraz obiekty produkcji rolnej. Ponadto są to drogi oraz tereny lokalizacji odnawialnych źródeł energii – elektrowni wiatrowych.

Liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego wynosi 15 (stan na 2021 r.). Zostały one wprowadzone:

- Uchwałą 312/XLIII/10 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 9 lipiec 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu lokalizacji elektrowni wiatrowych Żuromin FW2 – fragmentów miejscowości Kliczewo Małe, Kosewo i Sadowo, gmina Żuromin, Olszewo i Wólka Kliczevska, gmina Żuromin,
- Uchwałą 318/XLIII/10 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 17 września 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu lokalizacji elektrowni wiatrowych Żuromin FW3 – fragmentów miejscowości Chamsk, Dębska, Franciszkowo, Kliczewo Duże,
- Uchwałą Nr 221/XXXII/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 4 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości: Wiadrowo i Dąbrowa,
- Uchwałą Nr 222/XXXII/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 4 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Dąbrowice,
- Uchwałą Nr 223/XXXII/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 4 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rzęzawy,
- Uchwałą Nr 224/XXXII/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 4 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Młudzyn, Stare Nadratowo, Rozwozin, Sadowo, Wólka Kliczevska oraz dla części miejscowości Będzimin, Dębsk, Kliczewo Duże, Kliczewo Małe, Kosewo, Kruszewo, Nowe Nadratowo, Raczyny, Tadajówka,
- Uchwałą Nr 288/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

miejsowości Poniatowo, Chamsk, Cierpigórz, Brudnice, Franciszkowo i Olszewo, etap 2, obręb Poniatowo,

- Uchwałą Nr 289/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 8 listopada 2017 r. W sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Poniatowo, Chamsk, Cierpigórz, Brudnice, Franciszkowo i Olszewo, etap 4, obręb Chamsk,
- Uchwałą Nr 290/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Poniatowo, Chamsk, Cierpigórz, Brudnice, Franciszkowo i Olszewo, etap 6, obręb Cierpigórz,
- Uchwałą Nr 291/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Poniatowo, Chamsk, Cierpigórz, Brudnice, Franciszkowo i Olszewo, etap 1, obręb Brudnice,
- Uchwałą Nr 292/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Poniatowo, Chamsk, Cierpigórz, Brudnice, Franciszkowo i Olszewo, etap 3, obręb Franciszkowo,
- Uchwałą Nr 293/XXXIX/17 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Poniatowo, Chamsk, Cierpigórz, Brudnice, Franciszkowo i Olszewo, etap 5, obręb Olszewo,
- Uchwałą Nr 149/XVI/20 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żuromin,
- Uchwałą Nr 149/XVI/20 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 27 października 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żuromin,
- Uchwałą Nr 215/XXIX/21 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 16 lutego 2021r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Żuromin (Fotowoltaika) Żuromin dz. nr 2790, 2791, 2792, 2793, 2794 i 2795.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Dla terenów, które nie zostały objęte planem zagospodarowania przestrzennego, możliwości inwestycyjne zostały określone w formie decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Dokładne zestawienie liczby wydanych decyzji w latach 2016-2021 przedstawia tabela.

Tabela 42. Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego w Gminie i Mieście Żuromin

	LICZBA DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY ORAZ LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy	94	58	5	8	13	2
liczba wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego	11	9	0	2	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy i Miasta Żuromin za 2021

Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego po 2017 roku zmniejszyła się znacznie, co wynika z faktu, że w 2017 roku zostało opracowanych wiele miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w związku z czym decyzje te nie były już w takim stopniu potrzebne mieszkańcom.

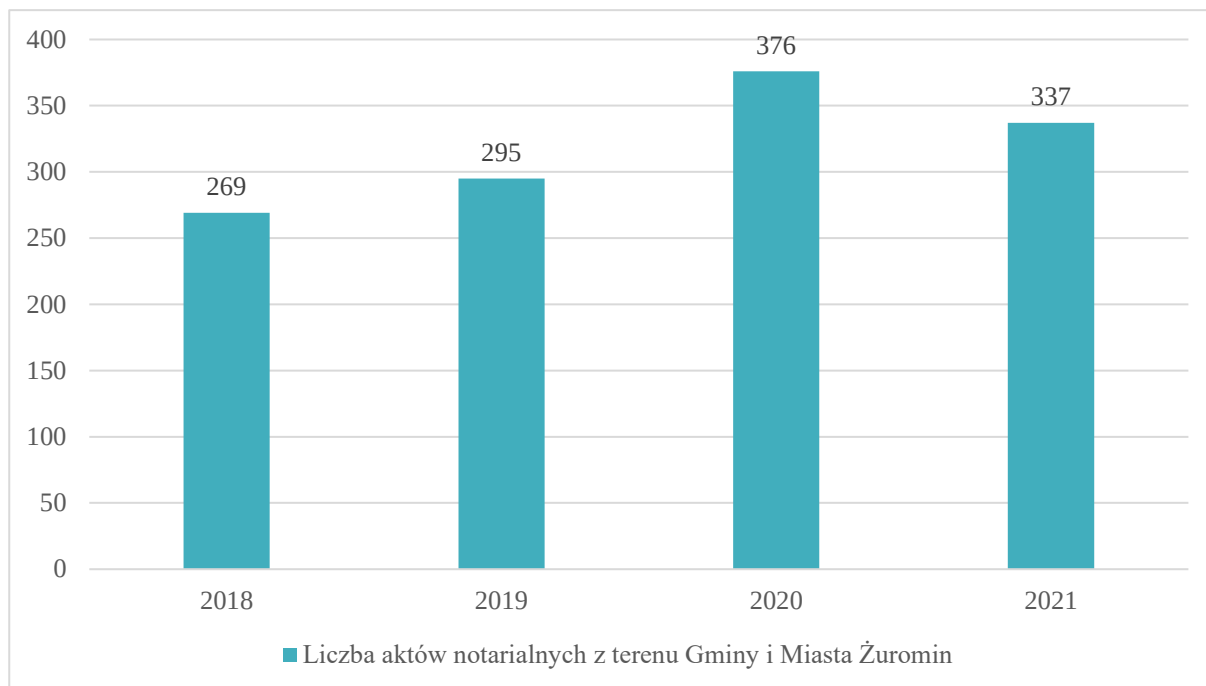
Korzyści wynikające ze sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są następujące:

- uporządkowanie gospodarki przestrzennej na terenie Gminy i Miasta Żuromin,
- zwiększenie obrotu nieruchomościami na terenie Gminy i Miasta - co widoczne jest przede wszystkim przez wydawanie zaświadczeń o przeznaczeniu nieruchomości w MPZP dla kancelarii notarialnych oraz wpływającymi do urzędu aktami notarialnymi.

Liczba wspomnianych aktów notarialnych wpływających do Urzędu Gminy i Miasta Żuromin w latach 2018-2021 została przedstawiona na wykresie.

Wykres 9. Liczba aktów notarialnych wpływających do Urzędu Gminy i Miasta Żuromin w latach 2018-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy i Miasta Żuromin za 2021

Liczba aktów notarialnych do 2020 roku wzrastała, dopiero w 2021 nastąpił nieznaczny spadek tej liczby, na co wpływ mogła mieć między innymi sytuacja gospodarcza w kraju.

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żuromin na terenie miasta zauważalny jest wzrost nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe, na których powstają nowe budynki. Według napływających do Urzędu wniosków o dokonanie podziałów geodezyjnych można wnioskować, że procesy podziału gruntów będą postępowały.

Nowa zabudowa mieszkaniowa rozwinęła się we wschodniej i północnej części miasta. Zwiększająca się liczba budynków, zarówno jednorodzinnych, jak i wielorodzinnych wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców Żuromina.

3.3. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna to zespół podstawowych obiektów, urządzeń i instalacji, takich jak: sieci wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe, telekomunikacyjne oraz transportowe.

3.3.1. Wodociągi i kanalizacja

Zakład Wodociągów, Kanalizacji i Oczyszczalni jest jednym z zakładów spółki komunalnej Żuromińskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. Zakład ten zajmuje się dostarczaniem wody oraz odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków na terenie Gminy i Miasta Żuromin.

W skład Zakładu wchodzi dwie stacje ujęcia wody w Żurominie obsługujące: Żuromin, Brudnice, Wiadrowo, Dąbrowę, Cierpigórz, Sadowo, Poniatowo, Kruszewo, Dębsk, Kliczewo Duże i Małe, Kosewo, Wólka Kliczewska, Nadratowo, Miłotki, Chodubka, Chamsk, Franciszkowo, Olszewo, Młudzyn, Raczyny, Rozwozin, Rzęzawy, Dąbrowice, Będzimin, Tadajówka oraz Pietrzyk.

Głównym zadaniem Zakładu jest zapewnienie dostaw odpowiedniej ilości i jakości wody pod względem fizyko-chemicznym i bakteriologicznym.

Dodatkowo w Żurominie znajduje się oczyszczalnia ścieków, która odbiera i oczyszcza ścieki z terenu miasta oraz wsi Wiadrowo i Poniatowo. Ponadto obsługuje ona dwie przepompownie miejskie i przepompownie wiejskie w Poniatowie i Wiadrowie.

Ważnym aspektem dla określenia jakości wodociągów i kanalizacji jest określenie, jak ich infrastruktura prezentuje się w statystykach.

W tabeli przedstawiono, jak kształtuje się odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na obszarze Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do innych jednostek w latach 2016-2021.

Tabela 43. Infrastruktura wodociągowa w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	ODSETEK BUDYNKÓW MIESZKALNYCH – SIĘĆ WODOCIĄGOWA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Żuromin - miasto	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Żuromin - obszar wiejski	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
powiat żuromiński	98,6	98,7	98,8	98,9	96,9	97,0
województwo mazowieckie	81,1	81,4	82,0	82,5	82,9	83,3
Polska	84,1	84,1	84,6	84,8	84,3	85,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 20.10.2022)

Gmina i Miasto Żuromin jest w pełni zwodociągowana, wypada zatem korzystniej niż powiat, województwo oraz kraj. Dla rozwoju Gminy i Miasta jest to bardzo pozytywne zjawisko.

Dodatkowo infrastruktura wodociągowa została przedstawiona procentowo w odniesieniu do korzystających z tej infrastruktury.

Tabela 44. Odsetek osób korzystających z infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
Żuromin - miasto	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Żuromin - obszar wiejski	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
powiat żuromiński	97,5	97,5	97,5	97,7	97,7	97,7
województwo mazowieckie	89,9	90,3	90,3	90,5	90,7	90,9
Polska	91,9	92,0	92,0	92,2	92,2	92,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 26.10.2022)

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Odsetek osób korzystających z infrastruktury wodociągowej w Gminie i Mieście Żuromin wynosi prawie 100% i prezentuje się lepiej na tle pozostałych analizowanych jednostek.

Dane dotyczące infrastruktury kanalizacyjnej w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego oraz kraju zostały zaprezentowane w tabeli.

Tabela 45. Infrastruktura kanalizacyjna w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	ODSETEK BUDYNKÓW MIESZKALNYCH – SIEĆ KANALIZACYJNA					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	45,9	45,9	45,7	45,7	45,7	44,4
Żuromin - miasto	77,9	77,9	77,3	77,3	77,3	72,6
Żuromin - obszar wiejski	12,4	12,4	12,5	12,5	12,5	12,7
powiat żuromiński	26,3	26,3	26,4	26,4	26,5	26,3
województwo mazowieckie	41,2	41,9	42,8	43,5	44,1	44,7
Polska	49,4	49,5	50,6	51,3	51,8	52,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 26.10.2022)

Gmina i Miasto Żuromin jest skanalizowana w 44%. Wartość ta jest wyższa w porównaniu do powiatu żuromińskiego, na podobnym poziomie jak w województwie mazowieckim, natomiast niższa w odniesieniu do średniej krajowej.

Dodatkowo infrastruktura kanalizacyjna została przedstawiona procentowo w odniesieniu do korzystających z tej infrastruktury.

Tabela 46. Odsetek osób korzystających z infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasto Żuromin	56,8	57,3	57,5	57,6	57,7	57,9
Żuromin - miasto	85,3	85,3	85,6	85,7	85,8	85,8
Żuromin - obszar wiejski	11,4	12,3	12,4	12,4	12,5	12,5
powiat żuromiński	32,4	33,0	33,1	33,4	33,5	33,6
województwo mazowieckie	68,1	68,9	69,4	69,8	70,2	70,5
Polska	70,2	70,5	70,8	71,2	71,5	71,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 26.10.2022)

Odsetek osób korzystających z infrastruktury kanalizacyjnej w Gminie i Mieście Żuromin wynosi ponad 50% i jest on lepszy niż w przypadku powiatu jednakże wypada słabiej niż na tle województwa oraz kraju. Konieczne jest zatem podjęcie działań w celu zwiększenia stopnia skanalizowania Gminy i Miasta.

3.3.2. Infrastruktura gazowa

Gmina i Miasto Żuromin korzysta także z infrastruktury gazowej. Zestawienie dotyczące infrastruktury gazowej w Gminie i Mieście Żuromin w porównaniu do obszaru miejskiego, wiejskiego, powiatu żuromińskiego, województwa mazowieckiego i kraju zostało przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 47. Infrastruktura gazowa w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021

	ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI GAZOWEJ					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina i Miasta Żuromin	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Żuromin - miasto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Żuromin - obszar wiejski	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
powiat żuromiński	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
województwo mazowieckie	53,3	53,0	52,9	53,4	55,0	55,6
Polska	52,1	52,1	52,3	52,9	54,2	54,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 20.10.2022)

Wskaźnik korzystania z sieci gazowej w Gminie i Mieście Żuromin jest bardzo niski, wręcz znikomy. W powiecie żuromińskim od 2017 roku jest on równy zeru.

3.3.3. Infrastruktura ciepłownicza

Za infrastrukturę ciepłowniczą na terenie Gminy i Miasta odpowiadają Żuromińskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. a dokładniej Zakład Energetyki Ciepłej. Dostarcza on ciepłą wodę i ciepło do spółdzielni mieszkaniowych (Żurominianka, Żurawianka oraz Wistula), wspólnot mieszkaniowych, instytucji państwowych i samorządowych, placówek oświatowych, gospodarstw indywidualnych oraz na potrzeby własne.

W 2021 roku w Zakładzie wykonano różnego rodzaju inwestycje i prace konserwacyjno-remontowe. Zalicza się do nich m.in.:

- rozbudowę sieci ciepłej Żuromin przy ul. Targowej,
- budowa przyłączy ciepłych na ul. Wetmańskiego, Warszawskiej i Targowej,
- zakup ciepłomierzy,
- wymiana pieca,
- zakup pomp,
- wymiana i modernizacja dachu.

3.3.4. Odpady komunalne

Za odpady komunalne na terenie Gminy i Miasta Żuromin również odpowiadają Żuromińskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. Zajmuje się nimi Zakład Usług Komunalnych. Obejmuje on swoim zasięgiem działania na terenie gmin: Żuromin, Lubowidz, Biezuń, Lutocin i Kuczbork. Główne zadania wykonywane w tym zakładzie to usługi w zakresie wywozu nieczystości stałych i płynnych, prac ziemnych i transportowych oraz remontów bieżących. Działania jakie podjęto w 2021 roku w omawianym zakładzie to:

- Ogólne naprawy i modernizacja infrastruktury pomocniczej,
- Zakupy części i podzespołów.

Ważnym aspektem dotyczącym odpadów komunalnych jest poziom recyklingu Gminy i Miasta Żuromin. Zgodnie z art. 3b ust 1 Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach gminy są zobowiązane do osiągnięcia określonego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w kolejnych latach. Wymagany do osiągnięcia poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za 2021 rok wynosi 20%. Poziom jaki osiągnęła Gmina i Miasto Żuromin wyniósł 26,01% w związku z czym Gmina i Miasto Żuromin spełniła warunek konieczny dotyczący recyklingu. Przekłada się to pozytywnie na dalszy rozwój jednostki.

3.3.5. Transport i komunikacja

Zadaniem własnym gminy jest zarządzanie infrastrukturą drogową, w szczególności drogami gminnymi. Dotyczy to przede wszystkim budowy, utrzymania w dobrym stanie technicznym, pokrywania kosztów oświetlenia oraz odśnieżania.

W 2021 roku w ramach działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa, ruchu na drogach gminnych podjęto następujące działania:

- modernizacja miejsc parkingowych za Urzędem Gminy i Miasta Żuromin. W związku z czym został uporządkowany sposób parkowania oraz teren przed budynkiem mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Wyzwolenia 49B, dokonano nasadzeń oraz wykonano trawniki,

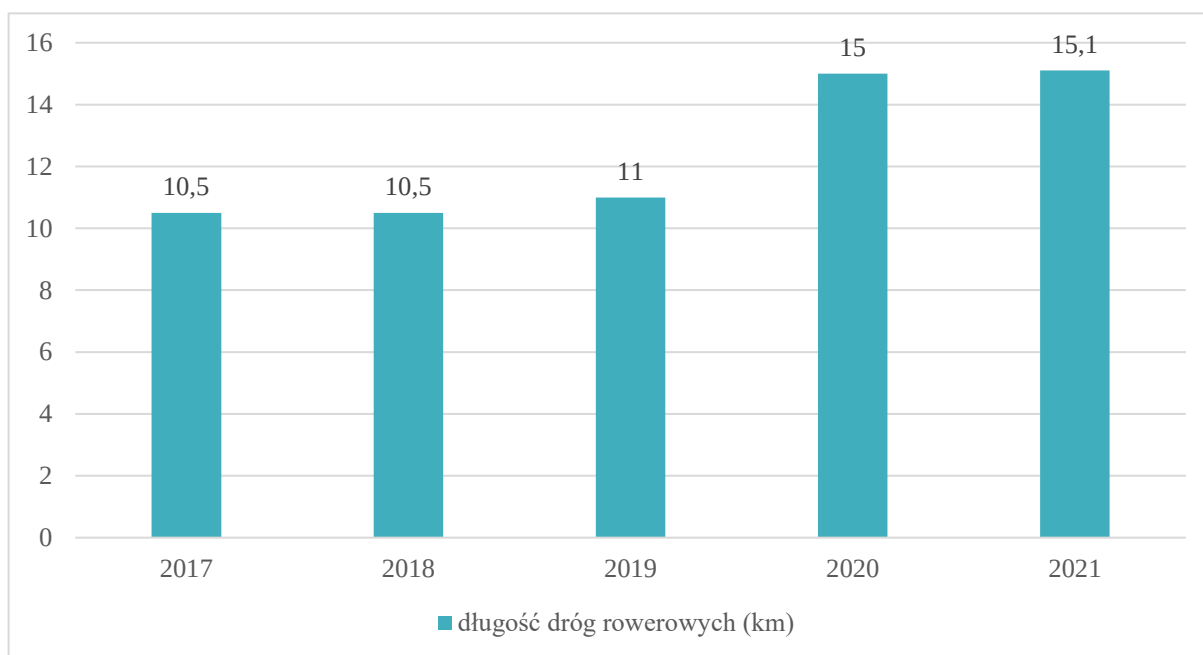
Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

- na prośbę mieszkańców dokonano zmiany organizacji ruchu na ul. Słonecznej w Żurominie, wprowadzając ograniczenie dopuszczalnej masy pojazdów poruszających po drodze,
- przeprowadzono remonty cząstkowe dróg na terenie Gminy i Miasta, w wyniku czego naprawiono ok. 205 m² nawierzchni,
- poprawiono nawierzchnię gruntową dróg na terenie Gminy i Miasta,
- wykonano malowanie oznakowania poziomego o łącznej powierzchni 3 533,24 m².

W Gminie i Mieście Żuromin można również liczyć na komunikację związaną z działalnością taksówkarzy, która stanowi alternatywę dla komunikacji zbiorowej. Liczba licencji na taksówki w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2017-2021 niezmiennie wynosiła 3.

Dodatkowo Gmina i Miasto Żuromin posiada drogi przeznaczone dla rowerów. Długość tych dróg w km podana została na wykresie.

Wykres 10. Długość dróg dla rowerów na terenie Gminy i Miasta Żuromin

Źródło: opracowanie własne na podstawie: BDL GUS (dostęp: 21.10.2022).

Długość dróg w Gminie i Mieście Żuromin w analizowanym okresie zwiększyła się, co pozytywnie wpływa na rozwój Gminy i Miasta.

3.4. Środowisko naturalne

Środowisko naturalne jest istotnym elementem dla rozwoju jednostek terytorialnych. W związku z czym każda jednostka powinna podjąć konkretne działania w celu zadbania o utrzymanie jego dobrego stanu.

3.4.1. Jakość i ochrona powietrza

Według Raportu o stanie Gminy i Miasta Żuromin z 2021 roku stan powietrza na terenie Gminy i Miasta ocenić można jako dobry. Główny Inspektor Sanitarny w 2021 roku wydał dwukrotnie komunikat, w którym powiadamiał o ryzyku przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie całego województwa mazowieckiego. Pył ten jest o tyle groźny, że w jego składzie znajdują się substancje toksyczne, wpływające negatywnie na stan zdrowia ludności. Jednakże żaden raport nie potwierdził wystąpienia przekroczenia alarmowego na terenie Miasta i Gminy Żuromin.

W celu poprawy warunków środowiskowych Gmina i Miasto Żuromin podjęła m.in. takie działania jak (stan na 2021 r.):

- ponownie przystąpiono do usuwania wyrobów zawierających azbest. Celem zadania było usunięcie szkodliwych wyrobów zawierających azbest. Azbest zaliczany jest do najgroźniejszych zanieczyszczeń, ponieważ jest bardzo szkodliwy dla zdrowia i środowiska. W wyniku realizacji zadania unieszkodliwiono ok. 12 000 m² eternitu,
- nasadzono 40 sztuk drzew na terenie miasta Żuromin,
- organizacja IV edycji konkursu plastycznego „Oddycham czystym powietrzem” który przeznaczony był dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy Żuromin. W konkursie wzięło udział łącznie 228 dzieci,
- zorganizowano dwie akcje informacyjno-edukacyjne dotyczące ochrony powietrza na terenie Gminy i Miasta Żuromin. W ramach działań wynikających z tych akcji przygotowano scenki teatralne o tematyce ochrony powietrza, utworzono stronę internetową <http://powietrze.zuromin.info/>, która miała na celu podniesienie świadomości mieszkańców odnośnie do dbania o czyste powietrze oraz zrealizowano projekt „Rozwój terenów zielonych w miejscowości Żuromin przy ul. Jana Pawła II”, którego celem było uporządkowanie terenu parku,

- w ramach porozumienia Gminy i Miasta Żuromin z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie został stworzony w Urzędzie punkt konsultacyjny programu priorytetowego „Czyste Powietrze”.

3.4.2. Hałas

Dodatkowo ważnym aspektem dla ochrony środowiska jest hałas. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego, które charakteryzuje się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównymi rodzajami hałasu analizowanymi w niniejszym opracowaniu jest hałas przemysłowy oraz hałas komunikacyjny.

Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Na terenie Gminy i Miasta Żuromin nie znajdują się duże zakłady przemysłowe w związku z czym nie stanowią one uciążliwego źródła hałasu.

Natomiast w przypadku hałasu komunikacyjnego największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie Gminy i Miasta Żuromin jest ruch na drogach wojewódzkich nr 563 i 541. Bardzo obciążone jest także centrum miasta Żuromin, gdzie krzyżują się drogi przelotowe i wojewódzkie.

3.4.3. Zagrożenie powodziowe

Kolejnym ważnym czynnikiem kształtującym stan środowiska naturalnego jest występowanie zagrożenia powodziowego na terenie Gminy i Miasta Żuromin. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami zagrożenia powodzią.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy i Miasta Żuromin występują obszary narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi.

3.4.5. Stan wód

Oprócz wcześniej wspomnianych czynników warto również zwrócić uwagę, jak wygląda stan wód na terenie Gminy i Miasta Żuromin. Stan wód podziemnych można określić jako dobry. Jednakże stan wód powierzchniowych jest określany jako zły. Dużym atutem Gminy i Miasta Żuromin jest prowadzenie monitoringu wód podziemnych i powierzchniowych, co pozwala kontrolować ich stan i podejmować odpowiednie działania w tym zakresie.

3.4.6. Złóża kopalin

Kluczowym aspektem dla środowiska naturalnego jest również występowanie na terenie Gminy i Miasta Żuromin zasobów surowców mineralnych, które związane są z budową geologiczną obszaru. Są to przede wszystkim złoża kruszyw naturalnych. Na tym obszarze zostało stwierdzonych 7 złóż kopalin, z czego z trzech prowadzona jest eksploatacja stała, a z dwóch okresowa. Ponadto na terenie Gminy i Miasta występują również obszary perspektywiczne, które obejmują złoża piasku oraz torfu dla celów rolniczych.

3.4.7. Osuwiska

Osuwisko jest przemieszczeniem się mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka. Osuwiska niekiedy mogą stanowić zagrożenie dla obiektów budowlanych oraz mogą być zagrożeniem dla ludności.

Według danych z Programu Ochrony Środowiska Dla Gminy i Miasta Żuromin na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 na terenie Gminy i Miasta Żuromin, wstępnie rozpoznano cztery tereny zagrożone ruchami masowymi. Zlokalizowane są one wzdłuż skarpy doliny rzeki Wkry na wysokości miejscowości Brudnice.

3.4.8. Stan gleb

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają zdrowe i wysokie plony, co ma korzystny wpływ na rozwój rolnictwa.

Na znacznym obszarze Gminy i Miasta Żuromin występują słabe jakościowo gleby. Dodatkowo na terenie Gminy i Miasta występują ich zanieczyszczenia spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych. Zły stan pogarsza fakt braku punktu monitoringu gleb na obszarze Gminy i Miasta.

3.5. Analiza SWOT sfery przestrzennej

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków wynikających z diagnozy sytuacji przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin należy dokonać analizy SWOT. Dokładna analiza znajduje się w tabeli.

Tabela 48. Analiza SWOT sfery przestrzennej

ANALIZA SWOT SFERY PRZESTRZENNEJ	
Mocne strony	Słabe strony
• posiadanie otwartych kompleksów o niezdegradowanym krajobrazie, • duża atrakcyjność przyrodnicza, • korzystne warunki dla tworzenia przetwórstwa rolno-spożywczego, • korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości, • wykształcona sieć dróg publicznych, • duży odsetek obszarów objętych Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego (aż 98%), • w pełni zwodociągowany obszar Gminy i Miasta, • spełnianie norm recyklingowych, • podejmowanie działań w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, • wzrost długości dróg dla rowerów, • dbanie o jakość i ochronę powietrza, • niski stopień hałasu, • dobry stan wód podziemnych, • prowadzenie monitoringu wód podziemnych i powierzchniowych, • posiadanie złóż kopalin.	• nieodpowiednia jakość sieci dróg publicznych, • bardzo niski stopień lesistości obszaru Gminy, • słabo skanalizowany obszar Gminy i Miasta, • zły stan wód powierzchniowych, • słabe jakościowo gleby, • występowanie zanieczyszczeń gleb, • braku punktu monitoringu gleb.
Szanse	Zagrożenia
• możliwość uzyskania dotacji zewnętrznych,	• następstwa związane z pandemią COVID-19,

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

ANALIZA SWOT SFERY PRZESTRZENNEJ

występowanie obszarów perspektywicznych, które obejmują złoża piasku oraz torfu dla celów rolniczych.	występowania zagrożenia powodziowego,występowanie terenów zagrożonych osuwiskami,

Źródło: opracowanie własne.

Spis tabel

Tabela 1. Stan ludności według płci w podziale na obszar miejski i wiejski w latach 2016-2017	8
Tabela 2. Stan ludności w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	9
Tabela 3. Gęstość zaludnienia w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	10
Tabela 4. Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	11
Tabela 5. Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	13
Tabela 6. Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	14
Tabela 7. Przyrost naturalny w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego i obszaru wiejskiego w latach 2016-2021	16
Tabela 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	18
Tabela 9. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	20
Tabela 10. Stan zameldowań i wymeldowań w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	21
Tabela 11. Opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2020	23
Tabela 12. Szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2020	24
Tabela 13. Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020	25
Tabela 14. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019-2022	26
Tabela 15. Liczba rodzin oraz osób w rodzinach objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	29
Tabela 16. Powody udzielania wsparcia mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021	30
Tabela 17. Liczba świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków wypłacanych mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021	31
Tabela 18. Wsparcie dla rodzin z powodu występowania zjawiska przemocy w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	36
Tabela 19. Świadczenia rodzinne wypłacane mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021	38

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 20. Liczba przyznanych świadczeń w ramach Programu „Dobry Start 300+” w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2018-2021.	41
Tabela 21. Budynki mieszkalne w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	48
Tabela 22. Mieszkania w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020	49
Tabela 23. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2020	50
Tabela 24. Miejscowe zagrożenia w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2018-2021	52
Tabela 25. Wybory do sejmików województw w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	58
Tabela 26. Wybory do rady powiatów w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	58
Tabela 27. Wybory do rady gmin i rady miast w miastach na prawach powiatu w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	58
Tabela 28. Wybory na wójta/burmistrza/prezydenta gminy/miasta w 2018 r. w Gminie i Mieście Żuromin, powiecie żuromińskim, województwie mazowieckim oraz Polsce.....	59
Tabela 29. Sytuacja finansowa Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021	64
Tabela 30. Struktura dochodów w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	64
Tabela 31. Struktura wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	66
Tabela 32. Analiza SWOT sfery społecznej	69
Tabela 33. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy Miasta Żuromin w latach 2016-2021.....	72
Tabela 34. Liczba podmiotów gospodarczych wg klas wielkości w Gminie Miasto Żuromin w latach 2016-2021	75
Tabela 35. Przedsiębiorstwa z podziałem na sektor prywatny i publiczny w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	75
Tabela 36. Liczba podmiotów gospodarczych według sekcji PKD na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021	76
Tabela 37. Podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021.....	78
Tabela 38. Liczba osób pracujących na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021	80
Tabela 39. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	81
Tabela 40. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021.....	84
Tabela 41. Analiza SWOT sfery gospodarczej	85
Tabela 42. Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego w Gminie i Mieście Żuromin.....	93

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Tabela 43. Infrastruktura wodociągowa w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	96
Tabela 44. Odsetek osób korzystających z infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021.....	96
Tabela 45. Infrastruktura kanalizacyjna w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	97
Tabela 46. Odsetek osób korzystających z infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy i Miasta Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021.....	98
Tabela 47. Infrastruktura gazowa w Gminie i Mieście Żuromin w odniesieniu do obszaru miejskiego, obszaru wiejskiego, powiatu, województwa i kraju w latach 2016-2021	99
Tabela 48. Analiza SWOT sfery przestrzennej	106

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Żuromin

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba osób objętych programami dożywiania w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	33
Wykres 2. Świadczenie 500+ w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2017-2021.....	40
Wykres 3 Usługi opiekuńcze w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	42
Wykres 4 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne wypłacane w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021	45
Wykres 5. Liczba porad lekarskich w Gminie i Mieście Żuromin w latach 2016-2021.....	46
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Mieście Żuromin w latach 2016-2021	74
Wykres 7. Liczba pracujących na 1000 ludności ogółem oraz liczba pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy i Miasta Żuromin w latach 2016-2021...	80
Wykres 8. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Żuromin w 2021 roku.....	90
Wykres 9. Liczba aktów notarialnych wpływających do Urzędu Gminy i Miasta Żuromin w latach 2018-2021	94
Wykres 10. Długość dróg dla rowerów na terenie Gminy i Miasta Żuromin	101

Spis map

Mapa 1. Lokalizacja Gminy i Miasta Żuromin na mapach powiatu żuromińskiego oraz województwa mazowieckiego.....	87
Mapa 2. Podział na sołectwa w Gminie i Mieście Żuromin	88